študentski list

tribuna

Ljubljana, 15. jan. 1968
Letnik XVI Številka 12

V. Ob samem koncu ni važno
da so
Robert, Marie, Stan, Stanley, Charles, Ron, Gregory,
Richard, Ray, Ken, Jerry, Kenneth, Jack, Willard, Bruce,
Christoper in drugi čudoviti pesniki
današnje Amerike.

Važen je prah na starem okenskem
steklu.

To je treba takoj objaviti!

Jonas Mekas

Izključitev iz partije

Na plenumu univerzitetnega komiteja SKH v Zagrebu (ki je bil 8. januarja 1968), so iz partije izključili predsednico univerzitetnega odbora SSJ v Zagrebu, tovarišico Vesno Velago Gudelj.

Očitali so ji »opozicijsko stališče do univerzitetnega komiteja«, »proglasitev problemov, ki so nastali okrog študentskega standarda, za najvažnejši dogodek v tem letu«, »tutorski in birokratski odnos proti bivši in sedanji redakciji Studentskega lista« in druge »nesocialistične tendence«.

Referat s podrobno obrazložitvijo je na plenumu SK ŠKJ podal sekretar univerzitetnega komiteja Branko Puharić.

(po Studentskem listu)

VOHUNJENJE

Zahodnonemško notranje ministrstvo je začelo na zborovanja SDS (socialistična nemška študentska zveza) pošiljati svoje vohune. Na očitek, da je to v nasprotju z osnovnimi demokratičnimi pridobitvami dežele, je notranje ministrstvo odgovorilo da so taki ukrepi popolnoma pravilni, ker hoče baje SDS zrušiti parlamentarno demokracijo.

Nekaj mednarodno priznanih profesorjev v Zahodni Nemčiji je izjavilo, da skušajo na ta način v Zvezni republiki onemogočiti vsako normalno opozicijo in da je vohunjenje v nasprotju s svobodo zborovanja.

TRIBUNO UREJAJO:

NADEŽDA ČAČINOVIC, IZTOK GEISTER (ODGOVORNI UREDNIK), TONE PAČNIK, BOŠTJAN PIRC (UREDNIK FOTOGRAFIJE), SLAVKO PREGL, RUDI RIZMAN (ZASNOVE), DIMITRIJ RUPEL, DUŠAN TRŠAR (TEHNIČNI UREDNIK), PETER VODOPIVEC

TRIBUNA — IZDAJA UO ZSJ — UREDNIŠTVO IN UPRAVA TRG REVOLUCIJE 1/II — TELEFON 21-280 — TEKOČI RAČUN 501-8-78/1 — LETNA NAROČNINA ZA ŠTUDENTE DESET N DIN, ZA OSTALE PETNAJST N DIN — POSAMEZEN IZVOD 50 PAR — ROKOPISOV IN FOTOGRAFIJ NE VRAČAMO — TISKA ČP DELO, LJUBLJANA, TOMŠIČEVA 1, TELEFON 33-522 — POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI

SPOROČILO ZA TISK

I. Breer, Menken, Brakhage, Vanderbeek,
Boultenhouse, Rice, Markopoulos, Preston,
Wisniewski, Jacobs, Joffer, Anger, Maas,
Zimmerman, Smith, Baillie, MacLaine so
filmski pesniki sodobne Amerike

svet je poln obupa
vendar je umetnik iznad in zunaj njega,
kljub temu,
da ve, kako je svet žalosten

poje z barvami in kretnjami
prikazuje stvari, ki jih rad gleda, ali
ljudi,
ki jih rad gleda, ali spremlja
niti domišljije

ali

odkriva nevidno, neizrečeno bolest
človeških bitij

človek nad politiko
človek nad družbeno razporeditvijo
človek kot človek
človek zaradi človeka

tako vidi človeka

II. Danes so pesniki, ki tako čudovito pojejo
s filmi,
da mora Grdota jokati
medtem pa je Povprečni človek gluh za
poezijo
Povprečni človek in kritiki so postali
napihnjeni
poeziji se približujejo kot svinje

post in meditacija morata iti pred
gledanjem filma
Menkena, Brakhageja, Breerja, Kennetha
Angerja, Carmen
D'Avince;

III. Nihče pravzaprav ne ve, kaj je umetnost
vendar umetnost dela za človeka
samo nov film, povsem nov film,
povsem nova glasba,
povsem n oovslikarstvo so vredni
gledanja, poslušanja
vse drugo je posnemanje, slabo,
nekoristno (ali bolj
točno: koristno)

pesniki

Stari Mojstri Vedo, O Čem Govorim

samo **povsem** nov film je lahko
umetnost
samo **povsem** nov film je lahko moralen
samo **povsem** nov film nima ustaljene
podobe o sebi
samo **povsem** nov film je lahko lep &
dober
samo **povsem** nov film je PROST
KAKRŠNIHKOLI RACIONALNIH
OMEJITEV

in usmerjen zaradi sebe

ein Kuenstler nicht die Natur
wieddergibt — er arbeitet
wie die Natur

samo povsem nov fim je die Natur,
drugo pa je
Scheisse;

IV. Umetnik nima nikakršne funkcije
pravzaprav ima umetnik samo eno
funkcijo

da se osvobodi Grdote
»& da se razvije duh, ki se ne naslanja
prav na ničemu

(»Tisto, Kar Še Preostaja, Ugotavljajo
Pesniki«)

medtem ko
težke Cokle Vojakov in Intelektov
korakajo
prek
cvetnih poljan podzavesti

medtem ko brezzoba Usta Zahodne
Civilizacije
ljubijo
s smradom ideologije
in krematorijev

Staneta Kavčiča na vprašanja novinarjev beograjske »Politike«

lahko tu in tam slišimo zadnje čase v Jugoslaviji. Tu mislim predvsem na tiste težnje in tista praktična, celo tudi politična in teoretična gledišča, ki bi hotela razdeliti to našo družbo predvsem na gospodarstvo in negospodarstvo. Če bi hodili po tej poti naprej, če bi še nadalje razvijali takšen način obravnavanja družbenih problemov, se bojim, da bi kaj kmalu tudi na resnih mestih slišali približno takole modrovanje: Vi znanstveniki in raziskovalci, ki iščete vseprek in stikate po vaših inštitutih in laboratorijih, vi zdravniki, ki zdravite bolne ljudi, čeprav kljub temu stalno umirajo, vi profesorji, učitelji, pedagogi, ki vzgajate mladino, vi otroci, ki se samo učite in nič ne zaslužite, vi kulturni delavci in umetniki, ki si izmišljate stihe, vsakršne zgodbe in romane in napoled vi upokojenci, ki nič ne delate in samo pričakujete zvišanje pokojnin, vi vojaki, oficirji in generali, ki se že precej dolgo ne vojskujete — vsi vi ste potrošniška družba! Bog z vami, vi ste nam v breme! Mi, ki delamo v tovarnah, konec koncev tudi ni važno kako delamo, kakšna je naša proizvodnost, kakšno blago izdelujemo, kakšne kvalitete in po kakšnih cenah, in važno tudi ni, ali ga prodajamo ali spravljamo v skladišča in kako delimo čisti dohodek — mi smo v vsakem primeru proizvodna družba. Če bomo nadaljevali to pot, se bojim,

Odgovori predsednika republiškega izvršnega sveta

PREDNOST AMERIŠKE DEMOKRACIJE

Ameriško zunanje ministrstvo je zavrnilo vizo za vstop v ZDA profesorju Vladimiru Dedijeru. Razlog: politično prepričanje. Kot je znano, ameriški znanstveniki in kulturni delavci nimajo težav z vstopom v tuje dežele zaradi svojega antikomunističnega oziroma političnega prepričanja nasploh.

Filmmontaža radiomontaža

Glasba v filmih Naška Križnarja razbija pravokotni format projicirane slike.

SATIRIČNO GLEDALIŠČE

V Študentskem naselju bo dobilo prostor novo študentsko satirično gledališče. Potencialne sodelavce za vsa področja vabimo na sestanek dne 19. januarja 1968 ob 19. uri v prostorih UO ZSJ, Trg revolucije 1. Posebno zaželeni avtorji.

Kulturna komisija UO ZSJ

PONATIS

V kratkem izide ponatis žepnega bontona, ki ga je napisal Jože Šircelj. Tiskovne konference ne bo.

BIKEC FERDINAND

Dojenček je bikec Ferdinand, ko se mu obroček dude poleže na nos.

KNJIGA

Knjiga je poljuben način, kako papir stoji. Besedilo v knjigi je poljuben način, kako črke stojijo. Če ud stoji, to ni v zvezi z ljubeznijo, čustvi, ampak je sekvenca spolne aktivnosti. Tako tudi stanje papirja (knjiga) ni v zvezi z vsebino, pomenom in smislom besedila v njem.

SREČKO KOSOVEL IN MATJAŽ HANŽEK

Pesniški svet Srečka Kosovela je transcedentalen. Ne zanimajo ga reklame, ker ga zanima bistvo reklame. Pesniški svet Matjaža Hanžka je ves tukaj. Zanimajo ga reklame, ker ga zanima videz reklame.

POPUSTI ZA TUJE ŠTUDENTE V JUGOSLAVIJI

Če kot jugoslovanski študent potujete v inozemstvo, boste v vseh deželah Evrope na turističnih in kulturnih objektih uživali popust kot ostali evropski študenti.

Tuj študent, ki pride v Jugoslavijo, pa stoji pred nerešljivim problemom: kaer je tuj, ni član Jugoslovanskega sindikata. Ker ni član jugoslovanskega sindikata in je tujec, ima dovolj denarja (Ugovor k temu dejstvu ni možen). Samo dva primera: za obisk Postojnske jame mora plačati 100% več kot naši komparioti, za žičnico na Vogel pa celo 150% več.

Tuji študentje in tujci na sploh — obiskujte Jugoslavijo! Pričakujejo vas gostoljubni in ljubeznivi ljudje

Opozicija Salazarjevemu režimu

V pismu nacionalni skupščini je 235 znanih profesorjev, pravnikov, pisateljev in časnikarjev zahtevalo ukinitev cenzure na Portugalskem, nov demokratičen zakon o tisku ter svobodno izdajanje knjig.

Trdijo, da je cenzura, ki je bila uvedena leta 1926, pustila zelo hude duhovne, moralne, socialne in gospodarske posledice.

Vojaški režim je suspendiral univerzitetne profesorje

Vojaški režim v Atenah je za 6 mesecev suspendiral 12 profesorjev, »ker so se ukvarjali z aktivnostmi, ki niso združljive z njihovim statusom.« O »nezdružljivem ravnanju« profesorjev niso dali nobenih natančnejših pojasnil.

Prednosti Ameriškega dvo-(več)-partijskega sistema

RONNEY, republikanec, morebitni kandidat za predsednika ZDA, je pred nedavnim izjavil: »Bombe naj padajo na DR Vietnam.« Johnson, demokrat, predsednik ZDA: »Metati bombe na DR Vietnam!«

Visoke kazni za študente

Pred vojaškim sodiščem v Atenah se je moralo zagovarjati 38 študentov. Očitali so jim, da so kanili v javne stavbe in prostore metati bombe. Pet od njih — ki naj bi bili voditelji, so obsodili na dvajset (enega), na sedemnajst (tri), in na dvanajst let ječe (enega). Enajst študentov so obsodili na zaporne kazni od 2 do 19 let ječe. Enajst drugih pa so obsodili na pogojne kazni, enajst pa so jih izpustili.

ANTIKOMUNISTIČNI MANIFEST

(Juan Bosch o knjigi francoskega teoretika revolucije Regisa Debraya: „Revolucija v revoluciji?“)

Knjiga Régisa Debraya je ljudska sodba, naperjena proti komunističnim partijam v revnih deželah sveta. V njej ima Debray vlogo tožilca; govori v imenu ljudstva, socialistične revolucije in zgodovine; jasno je, da Debray izraža mnenje Fidela Castra. Knjiga je zatadi tega izredno pomembna. »Revolucija v revoluciji?« je več kot zgolj ostra intelektualna vaja mladega evropskega pisca z neobičajnim darom za ekstrahiranje določenih bistvenih dejstev v nekem zgodovinskem procesu. Tudi ni zanimiva samo zato, ker je njen avtor danes v zaporih v Boliviji, ker je obdolžen sodelovanja v gverilskih akcijah, kar sam sicer zanika.

Dvoje stvari v knjigi je zlasti pomembnih. Prvič: knjiga dolži vse komunistične partije Latinske Amerike strahopetnega odnosa do ideje o polastitvi oblasti. Istočasno je »Revolucija v revoluciji?« orožje v borbi Fidela Castra, da bi dosegel združitev komunizma z nacionalizmom v Latinski Ameriki.

Debrayeva poglavitna obtožba komunističnih partij v Latinski Ameriki povleče za seboj še druge, ki so morda celo bolj resne, ker imajo za osnovo bolj moralne pomisleke kot pa pomislek glede taktičnih zmogljivosti. Glede na nagnjenje mladine v deželah Latinske Amerike (da vrednotijo moralno plat stvari bolj ko vse drugo) utegnejo imeti te obtožbe resne posledice za današnje komunistične partije Latinske Amerike. Najpomembnejša bremenitev: komunistične partije sabotirajo gverilska gibanja, ker se jim zdi potrebno obdržati politično pozicijo, ki jim omogoča operirati s srednjimi sloji ter oligarhijami v njihovih deželah.

V tej obtožbi ima Debray prav. Komunistične partije Latinske Amerike so se mimogrede izrodile v birokratski aparat, bolje organizirane in bolj disciplinirane so kot tradicionalne politične partije v katerikoli kapitalistični ali kolonialni deželi, vendar pa v osnovi prav nič drugačne od njih. Danes je že dokaj jasno, da — ako je Fidel Castro lahko pripeljal nekaj sto gverilcev do politične oblasti v Kubi, na otoku, ki je oddaljen od Združenih držav Amerike le 150 kilometrov — potem bi bili lahko komunistični vodje v deželah, ki so dosti bolj oddaljene od Washingtona (kot so Čile, Argentina, Brazilija na primer) storile isto še prej. Znameniti pohod po Braziliji, ki ga je pred več kot tridesetimi leti izvedla Prestesova kolona, danes, po Castrovem prevzemu oblasti, nima več revolucionarnega pomena, ki so mu ga poprej pripisovali latinskoameriški komunisti.

O nečem pa pri tem Debray ne razpravlja. Fidel Castro je prišel do oblasti brez pomoči kubanske komunistične partije; vendar — mar bi lahko uspel brez njenega sodelovanja? Mar bi lahko Fidel Castro zadobil popolno nadzorstvo nad življenjem dežele tako naglo, če bi se še nadalje zanašal zgolj na skupine ljudi iz različnih družbenih razredov, ki so jih vodili mladi revolucionarji iz srednjih in spodnjih plasti in ki so bili brez sleherne čvrste ideologije ali partijske discipline — kar je veljalo za gibanje »26. julija«? Odgovor bi najbrž bil: »Ne!« Obstoj kubanske komunistične partije, z njenimi strogo discipliniranimi kadri in pristaši, je bil brez dvoma činitelj izrednega pomena; ne

(Nadaljevanje na 3. strani)

Boštjan Pirc Ptiči

Izvoljen je bil nov univerzitetni odbor ZŠJ

19. decembra je bila v prostorih Kazine redna letna skupščina Zveze študentov na naši univerzi, o čemer na žalost študentje niso bili preveč obširno obveščeni. Na skupščini, ki je obravnavala v glavnem socialno-ekonomski položaj študentov, so izvolili tudi novo 15-člansko predsedstvo univerzitetnega odbora ZŠJ. Res je sicer, da je bila povezava univerzitetnega odbora s fakultetnimi odbori zelo slaba, vendar je vseeno nerazumljivo in neodgovorno ravnanje FO na fakulteti za naravoslovje in tehnologijo, ki ni poslal na skupščino nobenega delegata, njihov kandidat, ki je bil izvoljen, pa za to ni vedel in je sam odstopil. Tudi nekatere druge fakultete skupščine študentov ljubljanske univerze niso vzele dovolj resno. Vsi vemo, da študentska organizacija ni takšna, kakršna bi morala biti, vendar so fakultetni odbori dolžni podpreti vsa prizadevanja za izboljšanje stanja, ne pa, da stojijo ob strani. Pri tem ne mislim valiti krivde na FO, saj je krivec za takšno stanje tudi UO ZŠJ, saj je ta posvečal problemom fakultet premalo pozornosti ter povzročil pasivnost fakultetnih odborov pri izobraževanju obsežnejše problematike.

Novoizvoljeno predstavništvo UO ZŠJ se je na več sestankih seznanilo s področji dela organizacije ter z že doseženimi rezultati. Pri tem je zavzelo do dela starega predsedstva kritično stališče, predvsem zaradi prevelike izoliranosti delovanja, neurejenih notranjih odnosov in pomanjkanju perspektivnega političnega koncepta organizacije. Člani novega predsedstva so si izbrali tudi področja, na katerih bodo delali.

Predsednik organizacije je Šlander Jože, absolvent strojništva. Sekretar je Breznik Janez, študent prava. Skupino za socialno-materialna vprašanja študentov vodi Terpin Milan, študent psihologije, člani pa so: Špacapan Fedor, študent arhitekture, Vraz Bogdan, študent elektrotehnike, Hrušovar Marjan, študent medicine, in Beseničar Jure, študent FAGG. Skupino za študijska in samoupravna vprašanja vodita Žižmond Andrej, študent psihologije in Semolič Dušan, študent prava. Mednarodni odbor vodi Traven Matjaž, študent elektrofakultete. Gržinic Borut, študent ekonomije in Mlakar Marjan bosta pripravljala politični program ZŠJ ter primerne organizacijske oblike. Umek Peter, študent psihologije, pa vodi izvenštudijske aktivnosti.

V predsedstvo UO ZŠJ sta bila izvoljena tudi študenta Antončič, VŠPV, ki zaradi bolezni še ni pričel z delom, in Jagodič Boris, študent FNT, ki se je mestu sam odpovedal.

Jasno je, da skupina študentov v predsedstvu sama ne bo mogla voditi celotne organizacije, in zato je nujna povezava s fakultetnimi odbori ter drugimi forumi, ki delujejo med študenti. Le tako bo možno, da bo univerzitetni odbor v resnici zastopal študente in njihove interese. Demokratizacija dela pa lahko poteka ob popolni obveščenosti vseh študentskih funkcionarjev in članstva. Zato bo univerzitetni odbor izdajal poseben informativni bilten, preko katerega bo mogoče redno spremljati delo in prizadevanja posameznih študentskih forumov in predstavnikov ter jih tudi kritizirati in podpreti.

Napaka študentske organizacije je bila tudi ta, da se je preveč angažirala pri reševanju sprotne problematike, pri čemer pa je izgubila celovit pogled in možnost vodenja dolgoročne politike.

Predvsem nam še dosedaj ni uspelo izdelati dolgoročnega političnega programa organizacije, v okviru katerega bomo študentje mnogo laže izdelali konkretne programe političnih akcij za dosego svojih pravic. Zato je naloga novega vodstva študentske organizacije na univerzi, da izdela političen program, ki bo izhajal iz statusa študenta in priznanja študija kot družbeno potrebnega dela. V okviru teh postavk bo program zajemal vse odnose naše populacije do študija, univerze, do družbenih problemov in do drugih družbenopolitičnih organizacij, okvirno pa bo moral tudi predvideti način borbe za uresničevanje naših idej. Pri vsem tem se zavzemamo za strokoven pristop in za analiziranje posameznih problemov ter politične akcije za reševanje problemov, pri čemer bo treba poiskati nove učinkovite načine.

Naš namen je ustvariti takšno organizacijo, preko katere bo lahko vsak študent uresničeval svoje napredne ideje, organizacijo, ki bo sposobna aktivno sodelovati pri upravljanju univerze in fakultet, organizacijo, ki se bo kot homogena družbena sila angažirala pri ustvarjanju pravičnejših odnosov v naši družbi.

Jože Šlander

„LEPA MEJA“

Sovjetski predsednik si je po letu 1963 ogledoval berlinski zid in pri tem rekel: »Rad ga imam. Zelo mi ugaja.« Če bi si penzionist Hruščov zid danes ponovno ogledal, bi mu moral ugajati še bolj. Kajti »antifašistični obrambni okop«, kot ga je imenoval Walter Ulbricht, produkt bojazljive naglice iz avgustovskih dni leta 1961, kos za kosom podirajo: DDR gradi v Berlinu — tako centralni organ SED »Nova Nemčija« — »moderno mejo«.

Pregrada med vzhodnim in zahodnim Berlinom, ob kateri je umrlo 68 ljudi, postaja vedno večja. Namesto debelih zrnatih, vrhu tega grdo ometanih votlakov, vzhodni Berlin od zahodnega deloma že sedaj loči kilometre dolga, skrbno napeta žična mreža, deloma pa natančno sestavljene betonske plošče.

Napori vzhodne cone, da bi naredili zid imenitnejši, pa niso usmerjeni samo v to, da bi bil zid lepši. Moderni zid je tudi bolj gladek, višji in potemtakem je tudi teže prehoden.

Inženirski komandosi ljudske armade so do sedaj z novim sistemom utrdb pred pobegi utrdili okrog 48 km, 164 km dolge berlinske mejne linije; 20 km so pri tem sezidali na novo.

Kdor hoče zapustiti DDR na tem izgrajenem delu meje, mora premagati okrog 100 m širok pas z 12 ovirami:

1. žična mreža,
2. omrežje alarmnih naprav (signalne naprave za bližnji stražni stolp),
3. psi čuvaji,
4. žica, ki sproži svetlobne krogle, ko se vanjo spotakneš,
5. bunkerji s stražarji,
6. kontrolna cona med stražnimi stolpi,
7. asfaltna cesta za patruljna vozila,
8. osvetljevalne naprave,
9. jarki za tanke,
10. pasovi peska (kjer se sledovi razločno poznajo),
11. vbetonirane jeklene špice,
12. 3,5 m visok betonski zid, na vrhu s cevjo iz betona ali 5 m visoko žično ograjo.

V sklopu naprav sedaj moderniziranega odseka so okrog zahodnega Berlina zgradili okoli 100 km zapor iz bodeče žice, 65 km kontaktne žice, 95 km ovir z jarki, 251 naprav za pse, 188 bunkerjev, 212 stolpov za opazovanje. Na nekaterih mestih so tudi ovire za tanke.

Da bi testirali možnosti ubežnikov, so izbranim vojaškim športnikom naročili, naj prodrejo skozi preizkusne naprave. Nobeden od testirancev ni prišel do cilja. Najbolj sposobni so prodrli sicer celo do zidu, vendar so zdrsnili na ladki cevi (50 cm v premeru), ki je pritrjena na vrhu.

Tudi zahodnoberlinska statistika pobegov dokazuje učinkovitost novega sistema. Nobeden od ubežnikov ni prišel čez mejo na delu, ki je na novo zgrajen. Še več: po zahodnoberlinskih trditvah tu sploh niso poskušali pobegniti.

Pripis urednika

V odprtem pismu v uredništvu Tribune smo lahko brali, »da je črpanje iz takšnih virov, kot je Spiegel, zelo problematično, če že ne nemogoče«.

Slučajno mi je prišla v roke Borba — zagrebška izdaja (10. januar 1968). V njej sem lahko prebral povzetek članka o oživljanju neonacizma v Bunderswehru — ki pa je sicer izšel v Spieglu. Najbrž bi bilo potrebno poslati opozorilo tudi redakciji Borbe.

Ob tej priložnosti prosim kolege s pravne fakultete, da nam pošljejo seznam virov, ki po njihovem mnenju nimajo kočljivih etiket. Do tedaj pa naj mi oprostijo, ker spet priobčujem »članek, ki je sicer izšel v Spieglu«.

Anton Pačnik

Pomoč študentom na visokih šolah v ZR Nemčiji

V Zvezni republiki Nemčiji obstaja množica zakonov, fondov gospodarskih in drugih organizacij, ki so namenjeni za podpore študentom. Največji praktični pomen pri tem je dosegla v letu 1957 ustanovljena **»splošna pomoč za študij po Honneferjevem modelu«.** Po te mmodelu naj bi se potrebnim in primernim študentom omogočil študij na visokih šolah. Podporo naj bi dobili tisti nemški in njim pravno enakopravni tuji študentje na nemških visokih šolah (vključno z visokimi teološkimi šolami), ki potrebujejo materialno pomoč in še nisto stari 40 let. Podporo lahko dobijo tudi študentje, ki so že absolvirali kakšen drug študij.

Študentom naj bi se mesečno izplačal znesek 290 DM — ne več. Za tiste, ki v času predavanj stanujejo pri starših, se ta znesek zmanjša za trideset DM — mesečno. Višino zneska, ki jo študent res prejme, pa se dobi z razliko med celotnim zneskom podpore (290 DM) in lastnimi dohodki študenta oziroma prispevka tistega, ki ga združuje.

Podporo, ki jo izplačujejo mesečno vnaprej, dajejo prva dva semestra kot štipendijo. Od začetka 3. semestra 40 odstotkov podeljujejo podpore kot posojilo. Če doseže posojilo znesek 250 DM, pomoč spet podeljujejo kot štipendijo. Po uspešno končanem študiju se posojilo črta za znesek, ki je višji od 150 DM. Pri tej pomoči obstajata dve vrsti:

a) začetna podpora

Podpora se daje za prve tri semestre, za čas predavanj, razen tega pa še po drugem in tretjem semestru tudi za mesec dni, ko mi predavanj. Če je za zaključek petega semestra predviden prediplomski izpit (Vorexamen), se lahko začetna podpora daje po tretjem semestru tudi v času, do izpita, ko ni predavanj, vendar ne preko petega semestra.

b) glavna podpora

Ob začetku četrtega semestra se daje podpora tudi v času, ko ni predavanj. Konča se z zaključnim izpitom, najkasneje do tistega časa, ki je določen za dokončanje študija. Najdaljši čas za prejemanje podpore je na primer za teologijo 10 semestrov, medicino 12, pravo 9, politično ekonomijo in gospodarstvo 9, socialne znanosti 9, psihologijo 10, fiziko 12, kemijo 13, strojništvo 1, arhitekturo 10, farmacijo 7.

Po določbah je študent v Zvezni republiki upravičen dobiti štipendijo, če on sam in tisti, ki ga združujejo, ne morejo plačevati stroškov za študij in drugih življenskih stroškov. Predvideva se, da starši (ali sorodniki) prispevajo del za plačilo teh stroškov. Pri začetni štipendiji se v načelu ne gleda na dohodek iz študentovega lastnega dela: med glavno štipendijo pa se prišteje, če prekorači vsoto 150 DM letno. Za pojasnilo primer: pri družinskem dohodku 120 DM neto mesečno (en nepreskrbljen otrok in en, ki študira), dobi študent po Honneferjevem modelu kot podporo 150 DM.

Ali lahko dobi štipendijo vsak študent? Začetno štipendijo lahko dobi vsak redno vpisan študent, »razen, če po mnenju posebne komisije ne izpolnjuje pogojev za uspešen študij v stroki, ki jo je izbral« (kar pa se zelo redkokdaj zgodi).

Za glavno štipendijo zahtevajo poseben izpit, s katerim ugotovijo sposobnost kandidata za stroko. Sprejeti so samo tisti študentje, za katere predvidevajo, da bodo študij končali z uspehom. Pri teh izpitih se morajo uporabiti merila visoke šole, na kateri študent študira, ker se visoke šole po težavnosti med seboj razlikujejo.

Za dva semestra se daje podpora za izpopolnjevanje v inozemstvu. Pri študiju v inozemstvu se znesek štipendije zviša različno od države (za Jugoslavijo se zviša npr. za 5 DM.) Ta dodatek se daje kot štipendija.

Honneferjev model nudi možnost, da dobijo podporo tudi študentje, ki je sicer niso potrebni. Poleg posojila (štipendijo, združeno s posojilom), ki sem ga že omenil, lahko dobijo tako imenovana dodatna posojila:

a) študentje, ki študij iz nujnih vzrokov niso mogli končati v predvidenem času;

b) za kritje potnih stroškov, nastalih v času prejemanja glavne štipendije in med študijem v inozemstvu;

c) za kritje študijskih stroškov, ki mesečni znesek podpore občutno presegajo;

d) za študij druge stroke ali doktorat.

Če od staršev ne dobijo nobenega prispevka, lahko proti poroštvu (v času, ko jim teče glavna podpora) dobijo tudi posojilo — do višine najvišjega zneska pomoči (do 290 DM). Posojilo je brezobrestno, ne sme pa se uporabljati za namene, ki so v nasprotju s študijem. Vrača se lahko v obrokih, začenši tri leta po končanem študiju.

Splošna pomoč po Honeferjevem modelu pa ne izključuje drugih podpor. Te podpore pa se v polni meri prištejejo k dohodkom študenta, če ne gre za manjši znesek.

K pomoči po Honneferjevem modelu spada tudi denar za knjige (Büchergeld) berlinski študentje, ki študirajo v Zahodni Nemčiji, poleg tega dobijo dodatno še 10 DM. Smisel te dodatne državne podpore je v tem, da bi številnim zahodnoberlinskim in tujim študentom omogočili študij v Berlinu.

Razen pomoči v Honneferjevem modelu so v Zvezni republiki še številne druge ustanove, ki podeljujejo štipendije in ki so deloma bistveno večje. Navajam jih nekaj, za katere menim, da so pomembnejše. Pri štipendijah, ki prestopajo regionalne okvire, je najvažnejši sklad Friedrich — Ebert Stiftung«. Tu gre za štipendijo za zelo nadarjene. Pogoji: dobro priporočilo, spričevalo. Pri tej podpori sta dve obliki:

a) finančna
b) ideelna

V začetni štipendiji dobijo skupaj z denarjem za knjige 18 DM mesečno, glavna štipendija pa znaša do 290 DM.

Če niso dani pogoji, da bi dobil štipendijo, lahko študent kandidira za pomoč v obliki ideelne podpore. Tiste, ki dobijo to pomoč, povabijo na seminarje. Inozemski študentje lahko prav tako kandidirajo za to štipendijo, morajo pa izpolniti enake pogoje kot nemški, po končanem študiju pa se morajo vrniti nazaj v domovino, da pomagajo pri izgradnji svoje dežele.

Razen tega obstajajo štipendije posameznih firm, ki se izplačujejo tudi inozemskim študentom. Dalje štipendije, ki jih podeljujejo posamezne dežele Zvezne republike, štipendije, ki so vezane na versko izpoved (rimskokatoliško, evangelijsko, židovsko). Razen štipendij, ki so vezane na visoke šole (npr po Honeferjevem modelu), štipendije ki so vezane na kraj, na določeno stroko, na posebne pogoje, obstajajo tudi štipendije, ki jih dajejo posamezna podjetja. Pri teh štipendijah se mora prejemalec obvezati, da bo pri delodajalcu po končanem študiju nastopil službo.

Poleg navedenih obstajajo še posebne štipendije za inozemstvo, počitnice in potovanja. Za pospeševanje študija v inozemstvu so bile lansko leto razpisane štipendije za naslednje države: Belgija, Danska, Finska, Francija, Grčija, Velika Britanija, Irska, Island, Italija, Jugoslavija in druge.

Nazadnje obstajajo še posebne štipendije, ki so posebej namenjene inozemskim študentom. In to:

1. splošne, ki jih dajejo posamezne dežele Zvezne republike in notranje ministrstvo. Pomoč, ki jo dajejo dežele: zvezne dežele: Baden — Würtemberg, Bayern, Berlin in Hessen dajejo inozemskim študentom pomoč v znesku 290 DM mesečno. Znanje nemškega jezika je pogoj. Pomoč notranjega ministrstva: inozemski študentje, ki jih predlagajo domače univerze in jih povabijo nemške partnerske univerze, lahko dobijo štipendije do 350 DM mesečno.

2. posebne — pomoč v okviru študentske izmenjave na ravni univerz.

Georg Flemke

Forum prireja smučarski tečaj

ki bo trajal od 2. do 9. februarja 1968 na Pokljuki. Predvidoma bodo prvi štirje dnevi tečaja v planinskem domu na Lipanci, zadnja dva dneva pa v Šport hotelu, tako da bo tečajnikom na voljo žičnica.

Stroški tečaja:

prenočišče	Ndin 41.00
prevoz	Ndin 14.00
prehrana cca	Ndin 90.00

Skupni stroški so torej okrog 145 novih dinarjev. Od tega vplačate skupaj s prijavo samo stroške prenočišča, prevoz in prehrana ostaneta v vaši režiji. Prijave sprejema športni odbor FORUMA od 15. do 18. januarja (med 15. in 18. uro).

*

V času od 9. do 16. februarja 1968 pa prireja smučarski tečaj ZSOTK, prav tako v Lipanci in v Šport hotelu. Cena tečaja je ista. Prijave sprejema ZSOTK do 22. januarja 1968, Trg revolucije 1/I, vsak dan med 13. in 14. uro.

ANTIKOMUNISTIČNI MANIFEST

(Nadaljevanje s 1. strani)

v sami polastitvi oblasti, ampak v prehodu s tipa revolucije, kakršnega je Castro oznanjal, k tipu, kakršnega je končno izvedel. Ako je to res, potlej moramo upoštevati dve različni fazi latinskoameriške revolucije. Prva je prevzem oblasti, v kateri nimajo komunistične partije nobene vloge, kakor se je dejansko zgodilo na Kubi. Komunistična partija Kube je spočetka ostro nasprotovala Castrovim gverilskim skupinam, dolžeč jih »pučizma«. Partija je tudi zavrnila sodelovanje pri splošni stavki, ki jo je organiziralo l. 1958. gibanje »26 julij«.

Kaže, da izkustvo Kube nekako do konca prve faze podpira Debrayevo tezo. Naj zgostimo, kar pravi mladi francoski pisec: Ni potrebno, da komunistične partije participirajo pri izvajanju revolucije ter pri prevzemu oblasti. (Debray bi soglašal s takšnim sodelovanjem, vendar pod pogojem, da komunistične partije spreminijo svoja gledišča in se potemtakem drugače obnašajo — z drugimi besedami, da prenehajo biti to, kar so sedaj.) Vendar pa, ali je mogoče doseči drugo fazo, vzpostavitev diktature proletariata in socialističnega režima, brez pomoči dobro organizirane in disciplinirane komunistične partije z njenimi sposobnimi in predanimi pristaši — kot je to bilo res v primeru kubanske omunistične partije?

Debray na to vprašanje ne odgovarja niti ga sploh ne postavlja. Toda vprašanje se postavlja iz same zgodovine latinskoameriških revolucij. Kuba je potrebovala uredníke časopisov in revij, pisce za radio in televizijo, šolske učitelje, inženirje, agronome, zdravnike, javne delavce na vseh nivojih, administratorje in računovodje v različnih industrijah, bankah in trgovinskih ustanovah, delavske voditelje in vojaške ljudi, da so jo privedli do socializma. Ali bi bilo moč zalagati vse to z nekaj osemsto ali tisoč gverilci? Brez dvoma ne. Na drugi strani pa je imela komunistična partija Kube na svoji listi tisoče mož in žena, ki so bili na različnih delovnih položajih po vsej deželi. Ti možje in žene so bili sposobni delovati na različnih položajih v vladi in na sploh v življenju dežele, kar je omogočilo gverilcem s Sierra Maestra, da so organizirali armado, policijo in specializirane službe v obeh sektorjih. Zaključili bi torej, ako dosledno sledimo kubanskemu primeru, da, čeprav komunistična partija ni potrebna v samem prevzemu oblasti, postane nepogrešljiva pri nadaljevanju revolucije, ko je oblast enkrat prevzeta.

Je ta zaključek pravilen? Ni, kajti začeli smo z napačno premiso. **Kubanska revolucija z vsemi njenimi vidiki se ne bo nikoli ponovila v obeh Amerikah.** Revolucija na Kubi se je pričela kot gibanje s ciljem ustanoviti reformirano, demokratično in ljudsko vladavino, a socialistično se je proglasila šele, ko je že prevzela oblast. Debray ne predlaga, da naj se ta proces ponovi, ker dobro ve, da bi bilo to nemogoče. Predlaga pa, da naj bojo revolucije že od vsega začetka socialistične. Po njegovem mnenju bi ta odprti socialistični značaj vnaprej odločil ideološko pozicijo članov gverilskih skupin in njihovih civilnih sodelavcev, prav tako pa tudi tip opozicije, s katerim bi se gverilsko gibanje srečalo. Opozicija gverilskim gibanjem bo sledila vzorcu, katerega so Združene države oblikovale v Vietnamu, pri čemer bodo latinskoameriške armade imele enako vlogo, kot jo ima danes južnovietnamska armada. Opozicijo gverilskim gibanjem bojo usmerjale in opremljale Združene države; težila bo za tem, da iztrebi vse, kar diši po revoluciji in gverilstvu. Kot posledica tega, pravi Debray, bojo bodoče revolucije nujno antiimperialistične, se pravi antiameriške, v katerih bojo latinsko ameriški komunisti in nacionalisti delovali združeni. Ako se to zgodi, bo Fidel Castro uspel v enem svojih glavnih ciljev.

Latinskoameriški nacionalisti so seveda lahko socialni demokrati, ali pa polisti, ali pa celo skrajno politično desni, le da so čustveno antiameriško razpoloženi. Nacionalizem ima prostor za mnoga gledišča. Še več, komunisti zmožni polastitve oblasti v Latinski Ameriki, še zmerom ostajajo izredno majhna grupa, celo po kubanski revoluciji. Posledica združitve komunistov in nacionalistov bi bila potemtakem revolucija podobna revolucijam v Vietnamu in v Alžiriji, vendar pa z razliko, da bi ji načeloval gverilski vodja in ne komunistična partija.

To, ne da le sledi zgledu kubanske revolucije, temveč se ujema z latinskoameriško tradicijo. Tako najdemo vodjo, ki ima obenem politično in vojaško moč — kot je bilo to v primeru Simona Bolivara — ne samo v vojnah za neodvisnost, temveč enako v liberalnih ter konservativnih gibanjih tako imenovanih caudilo* vojn — na primer Guzmán Blanco v Venezueli, Alfaro v Ekvadorju, Díaz v Mehiki. Izjeme so redke; borba Kubancev zoper Španco l. 1895, ki jo je organizirala José Martijeva kubanska revolucionarna partija, je primer. Jaz sam sem ravnal na tipično latinskoameriški način v prvih dneh maja, 1965. Ko sem prišel do spoznanja, da bojo Amerikanci storili vse, da bi preprečili moj povratek v Santo Domingo, sem pozval Kongres, naj izvoli polkovnika Caamaña za ustavnega predsednika, tako da bi imelo dominikanska revolucija vojaškega poglavarja, ki bi bil istočasno tudi politični vodja.

Debray citira tale Castrov stavek: »Kdo bo izvedel revolucijo v Latinski Ameriki? Kdo? Ljudstvo, revolucionarji, s partijo ali brez nje.« V tem stavku je jedro problema ki ga postavlja knjiga mladega francoskega teoretika. Ne izraža zgolj mnenja Fidela Castra, temveč zgodovinski proces, ki je leta in leta deloval v sami srčici latinsko ameriške levice.

Ves ta proces ima svoj začetek v tem, kar bi lahko imenovali prirojena nezmožnost latinskoameriških komunističnih partij, da bi dejansko šle za prevzemom oblasti, in njihovimi nagnjenji, da oznanjajo komunizem medtem ko delujejo kot reformisti. Ta težnja je skupna tako partijskim vodjem kot njihovim pristašem, ki so omejeni s tem, da se zavzemajo za reforme znotraj klasičnih oligarhijskih ureditev, ki so tipične za Latinsko Ameriko — s katere voditelji so vselej koeksistirali — z izgovorom, da v latinskoameriških deželan nikoli ni bilo »objektivnih pogojev« za prevzem oblasti s strani komunistov. Njihovi pristaši so bili voljni delovati na tej liniji, mnogi med njimi za ceno izrednih žrtev in z gorečim partizanskim čutenjem — brez najmanjšega upanja kdajkoli priti do oblasti. Fidel Castro je ta urok uničil. Castro, ki ni bil komunist, je privedel komuniste v Kubi do oblasti. Kubanska revolucija je neogibno povzročila krizo v komunističnih partijah drugod v Latinski Ameriki, kajti mnogi borci in kadri so se pričenjali spraševati, čemu njihovi vodje niso napravili istega, kar je napravil Castro.

Regis Debray sijajno pojasni tako proces formiranja reformističnega super-ega med komunističnimi vodji v Latinski Ameriki kot tudi njihove težave v zvezi z zatajevanjem ekonomskih in socialnih prednosti njihovih stališč. Toda Debray ne pojasni nečesa, kar Castro sam razume: med 1930 ter 1959 mladi ljudje v Latinski Ameriki niso hoteli postati komunisti in so se celo bojevali proti komunizmu natanko zato, ker niso mogli videti ali čutiti prav nobenega revolucionarnega gona med komunisti. Ti mladi ljudje so bili bolj vneti celo za reformiste kot pa za komuniste. Komunisti so se bali vodij, kot sta bila Antonio Guiteras ter Lázaro Cárdenas. Še leta 1960 je bilo med kubanskimi komunisti široko razpredeno mnenje, da gre Fidel Castro prenaglo, da spravlja v nevarnost pridobitve revolucije. Vrh tega je nacionalistično mladino odbijala podreditev komunističnih partij Latinske Amerike Stalinovi mednarodni politiki.

Fidel Castro je vedel in ve, da je najbolj resno čustvo mladih v Latinski Ameriki njihova ljubezen do domovine; vedel je in ve, da so tesni odnošaji njihovih vlad z Združenimi državami vzrok, da demokratične reformistične partije v naših deželah nimajo podpore mladih ljudi. Vodje so se izkazali kot proameriški; mladi so anti-ameriški; Združene države pomenijo utelešenje vojskujočega se antikomunizma. Mnenje Fidela Castra je potemtakem, da bo latinskoameriška revolucija združila komuniste in nacionaliste, ne glede na to, kakšne utegnejo biti politične ideje slednjih. Iz te zveze bo nastal nacionalni komunizem ali pa komunistični nacionalizem. a Fidela Castra — dasi je Debray tisti, ki trdi tako — bo prišlo do združitve skozi gverilsko dejavnost. Tako se je zgodilo na Kubi in Castro sam je najboljši primer za to. Ko razpravlja o ruskem, kitajskem in vietnamskem izkustvu, Debrey pravi: »Razredna borba je zadobila obliko domovinske vojne in uveljavitev socializma je odgovarjala obnovitvi nacionalne neodvisnosti: eno je vezano z drugim.« (V španskem prevodu je stavek v sedanjiku, kar mu daje večjo propagandno vrednost in ga približa kubanskemu primeru.)

Intelektualno je knjiga izredno zanimiva. Politično je pomembna, ker izraža menja Fidela Castra. Vodja Castrovega tipa ne omejuje svojih gledišč na abstraktno področje idej; spremeni jih v akcijo. Ako razumemo to, bomo znali ceniti povezavo med formulacijami Debrayeve knjige in nekaterimi pomenljivimi potezami Castrove Kube, na primer vse večji poudarek na herojih latinskoameriške neodvisnosti, zlasti na zgodovinski podobi Simona Bolivara; ali pa vse večji razhod Kube z Rusijo in Kitajsko v tem, ko vojna v Vietnamu porašča in postaja središče pozornosti v svetu. Castro ve, da bo sleherni bombni napad v Vietnamu, Južnem ali Severnem, sleherni ubit Vietnamec povečal mržnjo latinskoameriške mladine do Združenih držav. Ti mladi ljudje so bili žrtve moči mnogo rodov in so še zlasti občutljivi za nje zlorabo.

Kot smo dejali, Debrayeva knjiga je orodje v boju za združitev komunizma in nacionalizma v Latinski Ameriki, kar se zdi Castrov cilj. Kot takšno orodje bi nemara bila bolj porabna, ako bi bila pisana v manj vzdignjeni prozi, v jeziku, ki je bolj dostopen masam. Knjiga pušča dvoje odprtih vprašanj: Ali Castro čuti, da je mogoče vzpostaviti socialistični režim — skozi diktaturo proletariata — v Latinski Ameriki brez sodelovanja s komunistično partijo? In, čemu Fidel Castro želi ustvariti zvezo komunizma z nacionalizmom? Ali Castro upa, da se bo navsezadnje Kubanski primer sodelovanja komunistov in nacionalistov v revoluciji ponovil tudi v drugin deželah Latinske Amerike? Mladina je najmočnejši nacionalistični element v teh deželah Komunistične partije lahko ostanejo zveste sovjetski mednarodni politiki in ne Castrovi, toda mladi ljudje, nacionalisti, sledijo Castru, ne Rusiji. Ko bo ta mladina enkrat pričela z gverilskim bojem, in bo uspešna, bo Castrova moč v Latinski Ameriki prevladala in komunistične partije bojo najverjetneje sledile kubanski liniji.

V tem primeru bo torej sila razmer tisto, kar bo privedlo do združenja komunistov in nacionalistov, se pravi agresivnosti nacionalistov ter organizacijskih sposobnosti komunistov. Tej združitvi bo neogibno sledila pomoč iz drugih komunističnih dežel, ekonomska, tehnična, vojaška, politična. Natanko tako se je zgodilo na Kubi. Mladi nacionalisti so se dve leti bojevali v hribih, in ko so prišli do oblasti, so jim kubanska in druge komunistične organizacije sveta nudili podporo, potrebno, da so izvedli socialistično revolucijo.

V trenutku ko to pišemo Regis Debray izkuša tipični latinskoameriški fevdalni sodni proces. Sodi se mu za zločin, za katerega bi bila čast biti sojen, dasi ga Debray prav verjetno ni zagrešil. Ko je bil napisal Revolucijo v revoluciji, se je z zvedavostjo evropskega intelektualca hotel na lastne oči prepričati in izkusiti osebno stvari, o katerih je abstraktno razpravljal. Šel je v Bolivijo kot dopisnik mehiške revije, padel v roke četam, ki so stikale za bolivijskimi gverilci, ter imel bajno srečo, da ni bil na mestu ubit. Najbrž so vojaki, ki so ga dobili v pest, mislili, da je Debray Američan. Sartre pravi, da je Debray zaprt, ker je napisal Revolucijo v revoluciji?, vendar drži, da mu je prav knjiga rešila življenje. Ko so bolivijski vojaški poglavarji spoznali, koga imajo v ječi, je postalo prenevarno, da bi ga eliminirali, kajti svetovno mnenje je že bilo obveščeno in škandal v Evropi in Ameriki na tem, da izbruhne.

Do zdaj* je bilo nemogoče dokazati, da je bil Debray gverilec. In v resnici tudi ne bi mogel biti. Obsodba Régisa Debraya bi zadala škodo bolj njegovim sovražnikom kot pa gverilskemu gibanju.

---

* caudillo = komandos (op. prev.)

* V času, ko to prevajam, je vojaškemu sodišču v Camiri prišel v roke dnevnik domnevno ubitega vodje bolivijskih gverilcev, Ernesta Ché Guevare. Načrti za bodoče akcije, v katerih naj bi od zunaj sodeloval tudi Régis Debray, utegnejo znatno spremeniti obtožnico. (Op. prev.)

(PREVEL, PRIREDIL
FILIP ROBAR DORIN)

V AMSTERDAMU POPUSTI ZA ŠTUDENE

Predstavljajte si, da ste se znašli v naslednjem položaju: vi kot študent povabite dekle v gledališče, za kar ste kupili vstopnice po znižani ceni. Dekle obleče obleko, ki jo je kupila s popustom, sami nosite obleko, čevlje in kravato — vse je stalo manj kot običajno. Potem popijete skodelico kave in obiščete »Night-Club«, kjer vam tudi odobre popust.

Vse to se vam lahko zgodi v Amsterdamu, kjer je že nekaj časa uvedeno večje število popustov za študente. Za izredno ugoden položaj pa se morate zahvaliti iniciativi posameznih študentov in organizaciji ASVA, ki je z odločno akcijo uspela zagotoviti te posebne ugodnosti.

ASVA — študentska zveza v Amsterdamu — je razmeroma demokratična organizacija, ki je organizirana na naslednji način: njen član lahko postane vsak študent univerze v Amsterdamu (Universiteit van Amsterdam) in letno je v njej res registriranih kar 90% od 13 000 študentov, ki na univerzi študirajo. Pri vpisu je treba prispevati manjšo vsoto kot članarino, s katero potem organizacija krije administrativne stroške. V to članarino je vračunana naročnina za dva študentska tednika. Vsako leto volijo vsi člani organizacije skupščino petdesetih članov. Iz skupščine potem izvolijo izvršni komite, ki pa je za vsa svoja dejanja odgovoren skupščini ASVA-e

Veliki študentski popusti so bili odobreni v času, ko je bila ASVA običajna študentska organizacija in se je ukvarjala predvsem z materialnim položajem študentov. Pred kakimi štirimi leti pa se je njen značaj spremenil. ASVA je bila zveza, ki je bila razmeroma izolirana od dogajanj v družbi: pomagala je študentom, ki so se znašli v materialni stiski, navezovala je stike med študenti in univerzo in običajno zastopala

študente ob uradnih ceremonijan. Potem pa je postajala vse bolj angažirana: poleg tega, da danes še vedno opravlja te standardne naloge, zastopa zdaj študente v vseh tistih mnenjih, ki zadevajo družbo, zavzema stališča ob političnih dogajanjih v Holandiji, vprašanjih vietnamske vojne in vojaške diktature v Grčiji. Vse te manifestacije pa mora seveda odobriti skupščina organizacije. Ker razmeroma mnogo študentov aktivno sodeluje pri njenem delu, lahko mirno rečemo, da predstavlja mnenje večine amsterdamskih študentov.

Zdaj pa se bomo vrnili k študentskim poputom. Popust bodo odobrili vsakemu študentu, ki je član ASVA-e, takoj, ko bo pokazal svojo študentsko izkaznico. Običajno razlikujemo sedem vrst popustov:

1) Popusti za stvari, ki jih potrebujemo pri študiju: dragi instrumenti — mikroskopi, zdravniška oprema, pisalni stroji — so mnogo cenejši za študente. Za knjige znaša popust od 15 do 20 odst.

2) Kulturne prireditve in popusti za rekreacijo: za najboljše sedeže v gledališču običajno prodajajo karte uro in pol pred predstavo po toliko, kot so najcenejše vstopnice (to pomeni večkrat 30 odst. resnične vrednosti vstopnice). Popoldanske predstave v kinu lahko obiščete za polovično ceno. Za mnoge koncerte so študentske vstopnice cenejše za 20—50 %. Sledijo popusti v nočnih klubih, kavarnah, muzejih, plesnih šolah, restavracijah.

3) Obleke so povprečno 20 % cenejše, čevlji 10 %, suho čiščenje obleke 10 %, avtomatično pranje do 25 %.

4) Pohištvo do 15 %, gramofoni, radioaparati 15 %, pralni stroji do 15 % itd.

5) Za fotoaparate, kamere, filme itd., znaša popust od 15 do 27 %.

6) 20 % popusta za študente pri avto-šoli in 10—20 % pri sposojanju avtomobilov.

7) Pomoč odvetnika je zelo poceni, organizacija in univerza imata svojega zdravnika in nekaj psihologov in psihiatrov. 35 % je popusta pri članstvu v organizaciji za spolno reformo (Nederlandse Vereniging voor Sexuele Hervorming), kjer lahko zelo hitro dobite kontracepcijska sredstva in vsak nasvet, ki ga potrebujete.

Ni pa popustov za hrano, na vlaku in v avtobusih.

Kako so urejeni ti popusti in zakaj so študentski popusti sploh potrebni?

Najprej odgovor na prvo vprašanje.

Vsa gledališča, kabareti, kinematografi itd. so v dogovoru z ASVA-o sklenili, koliko popusta bodo odobrili članom te organizacije. Denarja pa ne bo nadometila ne država ne kdo drug; ker gre običajno za vstopnice, ki ostanejo neprodane, ne gre za velike finančne razlike. (Nekoliko ironično — slišal sem, da nočni klubi prodajajo vstopnice s popustom, ker si želijo ustvariti intelektualno zaledje.)

Knjige, pisalne stroje, mikroskope itd. lahko naročite preko ASVA-e in vam tako ni treba plačati profita za posrednika.

Za večino ostalih popustov pa je dogovorjeno takole: ASVA se je dogovorila z različnimi lastniki prodajaln, da bodo odobrili popust, kadar bodo študentje pokazali svojo člansko izkaznico. V dogovoru je tudi točno določeno, za kolikšen odstotek bo znižanje. Stroške za popust ob moral nadomestiti trgovec sam. Ker pa je popust nižji kot njegov profit, pomeni tak popust, da je profit ob tem, ko trgovec proda artikel študentu, manjši, kot če bi ga prodal nekomu drugemu. S tem postopkom pa bo pritegnil v svojo trgovino več študentskih kupcev kot ostale trgovine in končno — popust, ki ga daje, sploh ne bo tako brez profita. Še več kot to: tak popust je upešno reklamno sredstvo za prihodnost in razmeroma pomembna investicija. Posebno zadnji aspekt ima veliko vlogo npr. pri gledališču: v Holandiji prevladuje mnenje, da je treba mlade ljudi že zgodaj zainteresirati za gledališče, saj s tem formiramo tudi bodoče občinstvo.

Če hočemo odgovoriti na vprašanje, zakaj sploh obstajajo študentski popusti, se moramo vrniti v čas, ko so se popusti začeli pojavljati. V Amsterdamu je bilo razmeroma veliko število mladih ljudi, katerih starši svojim otrokom nisso mogli plačati stroškov za hrano in stanovanje potem, ko so končali šolo druge stopnje. Vsako leto se je število povečevalo. Ti študentje so morali živeti ali s podporo države ali pa so se morali poleg študija še zaposliti. Zadnje pa je seveda škodljivo vplivalo na sam potek študija. V tem času so bile tudi podpore ministrstva za izobraževanje razmeroma precej nižje kot so danes. Položaj takih študentov je bil torej z eno besedo — slab.

Predvsem zaradi te zadnje kategorije študentov so postali popusti nujno potrebni in ne bomo se čudili ob dejstvu, da so se prav ti študentje zanje najbolj potegovali. Kljub temu, da je bila podpora države v zadnjem času skoraj podvojena in da se je število štipendij povečalo, pa so popusti popolnoma upravičeni — če hočemo, da že na univerzi ne prihaja do prevelikih razlik.

Maarten Coolen —
Universiteit van Amsterdam

FORUM ŠN razpisuje honorarno delovno mesto rekreatorja

v Akademskem kolegiju. Pogoj je dokončana ali nedokončana visoka šola za telesno kulturo ali daljša praksa na področju telesne kulture. V obeh primerih mora biti kandidat stanovalec Akademskega kolegija. Prošnje z dokazili o strokovnosti, bivališču in osebnimi podatki pošljite na FORUM ŠN, Ljubljana, Študentsko naselje, blok VIII. O rezultatu razpisa vas bomo pismeno obvestili. FORUM

REFLEKSIJA

Integrali, stran 223, pesem »Kons«. Levo ob njej je grafična oprema J. Brumna »Shema pesmi«. Berem pesem in gledam grafično shemo pesmi, berem shemo in gledam pesem, oboje je možno. Od branja pesmi preidem na branje sheme. Pot vodi od pesmi k shemi. Zakaj shema ravno ob tej pesmi, ali bi bila lahko tudi kje drugje? Iščem zvezo, knjiga je enotna, od prve do zadnje strani je misel, ki teče svoj tok in se polni. Zvezo najdem v študiji »Srečko Kosovel in konstruktivizem«, v začetku knjige. Moje zaporedje pa je pesem — shema pesmi — študija. Torej je zaporedje v knjigi napačno. Nikakor! Ne študija ne shema pesmi nista pesem, nista več od pesmi, ne moreta obstajati brez pesmi — njun izvor in njuna dopolnitev je v pesmi. Pesmi ne moreta nadomestiti, pesem lahko JE brez študije in brez grafične opreme, ta dva elementa le omogočata polnejše dojemanje pesmi. Pot je krožna, začetek je v koncu, konec v začetku. Možne so torej vse neposredne zveze: pesem — študija, shema — pesem, študija — shema. Vsak od elementov se dopolnjuje z ostalima dvema — to je celovitost knjige.

Oglejmo si to enovitost s stališča grafične upodobitve. »Shema pesmi« stoji v prostoru, ki je rdečerjave barve. (Jezna jesen prihaja.) Prostor je omejen, polnost barve se prekinja na robovih strani. V te mprostoru so bele vrzeli. Vrzeli so zlogi pesmi. Slede si kot zlogi v vrsticah in kiticah pesmi. Belina so zlogi, iztrgani iz prostora. Beline ostajajo za spoznanji, iztrganimi iz prostora, v katerem živim, iz mojega (našega) sveta, najbližjega, najbolj prisotnega moji (naši) zavesti. Iztrgati nekaj iz sveta pomeni vzeti nekaj iz njega, ustvariti praznino. Dejanje je tvorno, iztrgano je evidentirano v obliki pesmi, tisto, kar sem iztrgal, se je meni kazalo kot pomanjkljivo, nezadostno, nezadovoljivo v svetu, ki ga hočem živeti. Ta misel, porojena ob branju pesmi in sheme pesmi, ima oporo v študiji.

Tu ugotavlja prof. Anton Ocvirk naslednje: »Njegove močno čustvene impresionistične pesmi, polne vtisov vidne realnosti, kakršne je dotlej pisal, so lahko nastajale samo toliko časa, dokler je verjel v enovitost zunanjega sveta in njegovo vsestransko kavzalno povezanost. Ko pa je spoznal odseve druge resničnosti, se je vse temeljito sprevrglo« (Citirano, A. Ocvirk: Srečko Kosovel in konstruktivizem, Integrali, str. 107) in še nadalje ugotavlja avtor, da se v Kosovelovi poeziji »pojavijo sedaj odsevi večnosti, nenadni prebliski spoznanj . . .«

O sami pesmi, ki je predmet pričujočega zapisa, pa ugotavlja prof. Ocvirk naslednje: »Ozračje okoli njega trepeče od čudnih dotikov nevidnih sil, ki jim ne veš ne vsebine ne pomena. Jesen na Krasu, ki jo je dotlej tako zelo ljubil, je na mah zgubila svoj prvotni čustveni navdih in se mu tako zelo odtujila, da se mu zazdi, kot da bi bila »jezna«, a zvezde na nebu nekam za čuda »sciniične«.

Rojstvo lirike je torej v nečem manjkajočem, to neradostno je predloženo v obliki pesmi. Pesem opozarja na praznino, razkriva tisto premalo v svetu. Brati pesem je biti opozorjen na praznino. Možnosti našega reagiranja na to opozorilo so tri: prizadevamo si vrzel zapolniti, jo premostiti; pristajamo na vrzel in jo nosimo v svoji zavesti; negiramo vrzel in hodimo svojo trmasto pot toliko časa, dokler ne zdrknemo v luknjo — zdrknemo s površja sveta.

Izid integralov je resničen dogodek. Integrali so enkratna celota znanstvene besede ter grafične in pesniške govorice. Integrali so pot do novega, polnejšega razumevanja poezije.

Jernej Novak

LET'S SPEND THE NIGHT TOGETHER II.

Misel JAZa je miselna misel (identičnost).

Svet je svet-loba JAZa: JAZ sveti, bivajoče je osvetljeno. JAZ biva, bivajoče je bivano. JAZ bivam, zato sem absoluten izvor: tu-bit[1]. JAZ je iz-vor v-loge: JAZ v-laga (da-je) bivajoče[2]. JAZ pred-laga bivajoče v odprto níča (»poljubnost« v-loge[3]).

Misel igre je igra misli (razbranost).

JAZ kot izvor v-loge se razberem(m) v IGRI[4]. Razbor za-vedno igra v-logo: razbor je zbor[5]. Igra razbora dogaja Ne-Red EROSA[6]. Lepota je ritem Erosa[7]: NEIZREKLJIVO.

[1] (Teo)-logija v-loge zastane znotraj novoveškega subjektivizma: svet-loba raz-svet-ljave (bit) ostane »pogoj možnosti predmetov izkustva« (odnos Kant-Heidegger). Iz temeljnega v-pogleda se subjekt (pod-met) »reducira« na nič (se drži ven v nič) in kot tu-bit odpira prostor, da je bivajoče po tej odprtosti bivano. Iz te absolutne identičnosti se bit sama »reducira« na Vse-Eno in kot razpor zato po-Vsem izmakne. Brez premisleka razpora kot razpora ostanejo vprašanja po prisotnosti prisotnega, svetovnosti sveta, bivajočnosti bivajočega to, kar po svojem izvoru so, tj. vprašanja metafizike, ki se gibljejo znotraj ontološko-ontične diference. Tudi »izvora« dvojnosti umetnosti - snovanja - pesništva (prehajajoče z-branosti, ki se ob svoji dovršitvi prehaja v nič) in filozofije ni moč skusiti brez »tematizacije« diference kot diference.

[2] Bistveni način v-laganja je govor (logos) kot do-puščanja skupnega pred-ležečega. Zato je pesniško snovanje (snovanje = pesništvo) »izvorno dogajanje razkritosti« metafizike kot metafizike.

[3] »Poljubnost« odstre, da je Vse-Eno (»najpolnejša« teo-logija): dovršitev metafizike skozi identičnost-zaprtost. Na »sociološki« ravni to ne pomeni ne-reda, marveč »funkcionalizem« predmeta-funkcije brez atributov. Nastopi tehno-kračija, vladavina tehnike, kot poslednja logo-kracija (logein in kratein), vladavina logosa. Živimo v heglovskem svetu Sprave. Ker Heglov Begriff »ni zmogel« zapopasti dejanskosti (»laž principa«), je Marx, mislec tehnike, heglovsko preobrnil Hegla (tj. heglovsko Delo) in v luči tega preobrata zapopadel svet iz »realnega« bistva Dela (— Moči, sprava naturalizma-humanizma).

[4] Ne-s-končnost igre (»onstran življenja in smrti«) se dogaja prav v končnosti razbiranja razprtega; torej ne gre za nikakršno »absolutno transcendenco« niti za »Tu biti same«.

[5] Na »psihološki ravni« za-časno ustreza temu »skupinska podzavest«.

[6] Tu mišljeni Eros dogaja »erotizacijo sveta«, ni pa povratek »prvotne narcisoidnosti« (Marcuse). Marcuse misli voljo do volje, svet Erosa mu pomeni svet Dela-Moči (»družba kot umetniško **delo«**). Pri tem pa je dobro vedeti, da »leži« igra **bliže (ker dalje)** volji do volje, kot to ponavadi mislimo iz pričakovanja Preobrata. Izkaže se vprašljivost Heideggrove interpretacije Nietzschega in potreba »novega branja« Nietzschejevih del.

[7] Ali, kar je isto: lepota je čisti red (red ne-reda).

S. Z.

PROBLEMI 58

Literarni del zadnje številke Problemov prinaša na prvih straneh daljši prozni tekst Šmiljana Rozmana »Krt« — odlomek iz romana Pokopališče, katerega izid je napovedan pri založbi Obzorja. Zgodba v Problemih objavljenega teksta se delno dogaja na pokopališču, delno pa v gostilni na pogrebščini. Krt, ki se spomladi pojavijo v neobičajnem številu, dobivajo v očeh Rozmanovih oseb pomen nečesa usodnega, vendar ne v tistem smislu, kot na primer pri Grmu Sepavcu, ki ga skozi ves roman zaznamuje ena tema sama, temveč bolj motnja, ki spravi s tira običajni dnevni red. Krtom, spomladi skoer običajnemu pojavu, prisojamo pomen samo zaradi njihove presenetljive številčnosti, ki usmerja njihovo pozornost in dnevne navade drugam, z običajnega tira. Rozmanovo okolje, kot nam ga naslika s Pleteršniki, se reproducira skozi reproduktivnje ustanovljenega reda. Krt kot malekost prav nato postane »nekaj usodnega, ker je kot malenkost »sposoben« zmotiti ta red. »Krtis so tako globoka ironizacija sloja Pleteršnikov. Momenti, kakršen je rotitev slikarja, naj jim naslika družinsko **grobnico**, so že kar karikaturni zarisi bivanjska pervertitnosti sloja Pleteršnikov. Pervertiranost, ki je mistično reproduciranje »Familijes« po mrtvih, se omogoča z avtorjevo predpostavko o »sle« — bivanju mrtvih na način naša spominjanja in obnavljanja. To motivira ritual obstajanja Pleteršnikov, v katerega zanesejo zmedo krti.

Krajši prozni prispevek »Razviteženjes (raz-vitez-enje) ob javlja Marko Švabić. Proces, ki mu po nekem polastnem mehanizmu stopnjavanja podleže človek, krive že zato, ker se ima za krivega, je že Kafkov. Švabićev tekst je preveč ekspliciten, preveč »kažiprstovskis, skonstruiran, da bi lahko bil literatura.

Pavel Ložan objavlja 2. dejanje svojega poetičnega recitala Karavana. Formalna struktura (dejanja, prizori, dialogizacija) naj bi spostavljala Karavano kot poetično dramo. Kljub temu pa, da Karavana nacé ni fizni predstavlja v svetu in času načelo gibanja, v nasprotju s statičnostjo — vrhovi, se vendarle zgolj vključuje v izmenčini monolog recitala, ki je raskrivanje in razpoznavanje osnovnih resnic bivanja. Na ta način mu funkcijo zbora v klasičnih grških dramah. Recital razpoznava človeško akcijo kot zdrževanje videza. — »Mrtvo (brezno človeškega videza) daljno v svojem koncu.«

Franci Koncilija priobčuje tri pesmi: Cogito, ergo sum? (meditacija o racionalnosti spomanja) v Katakombah in Rakov kože. Kajetan Kovič na desetih straneh objavlja prevode elegij iz zbirke R. M. Rilkeja, ki bo izšla pri Mladinski knjigi.

Nedvomno najtehtnejši prispevek in nkrati tekst, s katerim je revija Problemi po dolgem času spet opravičila svoj naziv, je razprava Staneta Saksida »Družbena stratifikacija v Jugoslaviji«. Na prvih straneh se avtor navezuje na svoj članek V 49. Številki Problemov, iz katerega prevzema model za analizo stratifikacije na osnovni štirih temeljnih dimenzij: distribucije moči, dohodka, poraba in socialnega statusa, pri čemer upošteva v posebnih primeni. tudi možnost in pomen drugih dimenzij. Razprava se usmeri v raziskovanje, ali je predlagani model za proučevanje stratifikacije uporaben za jugoslovansko družbo, glede na cilje, ki jih ta družbni zaseleduje. — »V terminih našega modela bi cilje lahko izrazili kot postopno odpravljanje dimenzije oblasti kot stratifikacijske dimenzije v družbeni strukturi in resratifikacijo družbe v dimenziji dohodka tako, da bi gornjo strato sestavljali posamezniki, ki dajejo najvišji prispevek v Vprašanja, ki si jih razprava zastavi, so: Katera strata obstajajo danes v jugoslovanski družbi; ali so kvirana po dimenzijah lastninske družbe katere institucije, skupina zadržujejo stratifikacijo v smeri kriterijev nove družbe, kakšni so procesi zadrževanja stratifikacije in formiranja strat po kriterijih brezlastninske družbe, koliko je zadrževanje strat upravičeno?

Avtor se najprej loteva raziskave institucionalne osnove stratifikacije. Ugotavlja, da so to institucije, ki so prišle iz lastninske družbe v porevolucijsko. Napomembnejša je hierarhična organizacija proizvodnje in družbenih služb, ki ingojajo v vertikalno stratifikacijo delovnih mest. Druga osnova je obstoj države, in tretja od najpomembnejih — obstoj družine. Za slednjo avtor ugotavlja, da je v družbenem teoretiziranju pozabljena.

V poglavju o stratifikaciji po dimenzijah oblasti avtor seže nazaj v povojno obdobje naše družbe, kjer se je začel proces, ki ga avtor analizira kompletno in razvidno — v obsegu, v kakršnem se doslej temeljita analiza še ni pojavila. Avtor se loteva predvsem vodstvene strukture in njenih funkcij, katerih temeljna je samoreprodukcija. V nadaljnjem prikaže logiko ter način zdrževanja birokracije skozi sporedni razvoj paradoksalnih odnosov znotraj ekonomske strukture in ostalih členov družbene strukture. Naslednje zanimivo poglavje je »Stratifikacija po dohodku in premoženju«, pri čemer avtor očrta srednji sloj. V zvezi s »Potrošno in statusno stratifikacijo« se razprava loteva statusnih simbolov nasploh in v družbi z birokratsko strukturo. To poglavje skoraj v celoti zajame področje vprašanj, ki so že »eta in leta vrsteplode mnke neizrečenega«. Avtor se sproti spretno zavaruje pred očitki, enačimini za birokracijo. Razprava pa ne bi bila tako pomembna, če bi ostala zgolj pri kritični analizi družbe. Dragocena je po tem, ker nam v tem času prinaša izdelano predstavo »oitrona« koncept, po katerem družba ostane še vedno mobilna niti zatrta niti anarhična v skupnih konsekvencah. Koncept pristaja na vse danosti in jih smotrno osmisli: »Osnovna smer prvega procesa, dohodkovna, potrosna in statusna diferenciacija družbe, nam ob sprejetem modelu ekonomske rasti napotavlja nadaljnjo možnost razvoja industrije in ekonomike v celoti. Osnovna smer drugega procesa — samoupravljanje, boj za enakopravnost — je glede na cilje, zaradi kakršnih je ta družba zrasla, osnovna smer političnega delovanja in politične strukture. Temelji racionalne odločitve za usmerjanje nadaljnje akcije (je) celovit proces, v katerem sestavljata nasprotujoča si procesa enoto . . .« S tem pa so podani tudi sloji, ki so nosilci obeh smeri procesa. — »Kdor ima manjše možnosti za pridobivanje dohodka, kdor ima negotovo prihodnost in kdor noče, da bi mu vladali birokrati, je zavzet za razvijanje samoupravljanja, integracijo družbe, za enakopravnost . . . In to so sloji z nižjimi dohodki, velik del mladine, del ljudi v organih samoupravljanja.«

Marko Kerševan priobčuje »Nekaj spornih vprašanj marksistične teorije religije«. Zavzema se za to, da v ihodišču razlikujemo »boga religije in »boga filozofije«, kar je nujno za proučevanje družbenih virov in funkcij religiozmosti. »Treba je proučevati, v kaj ljudje dejansko verujejo.« — »Neloginо je pojmovanje, da je religija v svojem bistvu produkt dominirajočega razreda oziroma zgolj sredstvo za držanje v pokorščini . . .«, kar izvira iz napačne interpretacije Marxove misli o religiji kot »opju ljudstva«. Zanimiv je Kerševanov zaključek: »Kolikor bolj človek uspeva neposredno uveljaviti svoje človeško bistvo, toliko bolj izginja. Toda bog lahko izginja tudi, če izginja težnja po človekovi »popolnosti«, po »uresničevanju človeškega bistva«, če se človek zadovolji s obstoječim in sprejme svoje obstoječe meje za dokončne. Bolje je brez posrednika, toda bolje je s posrednikom kot nič(!).«

»O religiji med nami« nam piše Jure Juras v prevodu J. G.

Večjo pozornost v tej številki zasluži polemika Jožeta Štera z obsežno Urbančičevo študijo »Morala je nemoralna«. Šterova reakcija je v marsičem karakteristična za našo filozofijo, de le mistrimo kot naspotje v kontekstu Urbančičeve misli. V recenziji ni prostora za to, da bi se spuščal v dialog z avtorjem, zato naj ugotovim le nekaj dejstev:

Da avtor polemike ne izpolnuje pogojev, ki jih stavlja Urbančičeva filozofija misli, zato ne more stopiti na njen nivo, kjer bi se resni dialog šele lahko začel. Kajti Urbančič pravi (citira ga Ster sam): »Da bi torej dojeli bistvenost morale in nemorale, ki se v tem stavku kažeta kot dvoje, nam ne pomaga ne logika niti dialektika. Dosmeje tega je eksistencno.« (Narekovaji — J. N.) — Vse to je seveda treba razumevati cum grano salis! »Zato želim še enkrat opozoriti,« piše Urbančič, »da pomeni tak logičen sklep ki bi enačenje polov razumeval kot amoralno sodbo ali nihilizem — J. N.), ki bi ga lahko imenovali tudi predsodek, nepremostljivo oviro za svoboden pogled na to temo . . .« Prav Šterju pa se to dopaja: »Če je morala nemorala, potem je tudi nemorala morala . . .« Skrajna vulgarizacija ali pa popolno nerazumevanje pa je: »Če je krasti ne krasti isto, potem res ne morem biti obsojen, ker sem upradel avto.« Nujen sklep tega je: »Katera kol družba, ki bi se odpovedala morali in pravu, bi se gotovo sama obsodila na smrt.« Nedvomno. To bi mu z vsem srcem pritrdili tudi Urbančič. V vseh Šterovih do kraja »logičnih« izpeljankah je v osnovi amoralno sklepanje, ki je pojmovalo tudi »Morala je nemoralna« enako »moralno je nemoralno«, in tedaj seveda tudi obratno. Sit venia verbum!

I. Juvančič nadaljuje svojo primerjalno zgodovinsko študijo iz prejšnje številke.

Milan Pintar skuša v razpravi »Korčulski poletni šoli na robu« opredeliti stista filozofska tla, na katerih se je gibala velika večina filozofskih diskusij avgustovskega seminarja na Korčuli.

Jaro Novak

CB KOSOVELOVI KONSTRUKTIVISTIČNI POEZIJI

(ZAPIS VTISOV)

Pesmi, ki jih je pred kratkim v knjigi izdala Cankarjeva založba in ki jo je uredil in ji napisal spremno študijo Anton Ocvirk, deluje na nas dražljivo, vznemirljivo, saj so nastajale pred več kot štiridesetimi leti, in odkrivajo naši literaturi nove pesniške dimenzije, ki bistveno dopolnjujejo in razjasnjujejo tisti Kosovelov opus, ki smo ga lahko doslej spoznali. Pa še iz drugačnega, pomembnejšega vzroka nas ta Kosovelova pesniška ustvarjalnost izziva: predstavlja se nam tudi po motiviki ter po izrazu — obliki tako blizu današnji situaciji v slovenski poeziji, da se temu lahko le čudimo. Strasten ustvarjalen proces, krčevito iskanje nove poetike in novo vrednotenje vloge, ki naj jo umetnost ima v človekovem individualnem in družbenem življenju (kar vse udarja iz teh verzov) — to nas zato danes toliko bolj lahko pretrese in prepriča.

Ne zdi se mi posebno pomembno razmišljati, kdaj je prišla Kosovelu pobuda za tako »ekstremno« liriko in od kod, saj vse kaže, da je pesnik ustvarjal svoje konse sicer ob temeljitem poznavanju tedanjih literarnih tokov, a da je sledil predvsem samemu sebi in zakonitosti lastnega umetniškega razvoja, in to dokaj suverено ter avtonomno. Zato je važnejše, da bežno pogledamo, kaj je Kosovelov konstruktivizem in kakšne umetniške rezultate dosega.

Vse kaže, da je hotel pesnik v svojih konsih doseči sintezo dveh polov, med katerima niha njegova zgodnejša lirika: to sa intimistično alienativni in družbeno angažirani pol. Melanholija njegovih krajših pesmi in »ničiščeš« smrti se tako začenjata prepletati in dopolnjevati z upornim aktivizmom iz drugih njegovih pesmi. Na način je ustvarjalno reševal ne le svojemo, ampak tudi dilemo, ki se je akutizirala v vsej evropski poeziji dvajsetega ne samo dvajsetih let . saj je v polarnosti zaobsežena temeljna dvojnost ne — individuuma in družbenega bita.

V skladu s takim pojmovanjem človeka in poezije — pri Kosovelu še vedno v funkciji Človeka tiko začetnico — išče pesnik tudi primerjaz, ki naj bi na bralca čim neposredneje ukoval: najde ga v kombinaciji signalov, ki kar najbolj sočasno delujejo na raznegove perceptivne možnosti — na njegovo in razumske dojemanje, na njegov ni in podzavestni register. Taka komunikacija sredstva najde Kosovel v polnosti človeškega bivanjskega prostora: tako v fiziki kot prabljajoči umetnosti, tako v medicini in politiki, tako v tehniki kot v filozofskih govini ali glasbi (sém bi tudi uvrstil prav neobremenjene glasovne skupine). Vsakoliko raznorodne pa prvine pa naj zdrasociativna poustvarjalnost bralca — ki je to verjetno predstavljal pesnik.

Take Kosovelove teze ustvarjanju nove lirike lahko izluščimo iz njegovega vtisa, ki nam ga dajo njegovi verzi: pa je ta stvariteljska tendenca pri vsnih pesmih bolj ali manj vidna, saj se pesmi zaprisegel nobeni pesniški formuli, verzi so nastajali iz globoke človeške prizadetosti in intimne potrebe. Zato lahko tudi preživijo tako polno in umetniško prepri

Marko Kravos

Opombe k filozofiji dialektike

Ob knjigi dr. V. Rusa: Človekova misli in sveta, DZS, Ljubljana, 1967)

I. Uvodna opomba

Ker menim, da zaradi formalnega obsega članka kakor tudi zaradi še ne dovolj in še nedomišljenega lastnega filozofskega stališča ni kritična opredelitev ali argumentirana recenzija tega filozofskega dela ni mogoča, omejujem svoje mnenje v obliki opombe k filozofiji dialektike, ki pa sekor ne zajemaja vsebinske celovitosti knjige (kako interpretiramo moje lasne opredelitve; so torej le izraz kritičnega opazovanja na podlagi posameznih (neznanih) stališč.

II. Prikaz

Rusova knjiga obsega tele:

1. **Pot spoznavanja** in metodologija kozmologije)
2. **O najsplošnejši sistem sveta** (Izsek sistema najsplošnejših
3. **O posebni dialektika**
4. **Človekovo bistvo** in **prava polarnost in razvojnost**

Osrednja delovna tema filozofije, kot jo kaže njen razvoj in jo povzenoten zgodovinsko miselni tok, je **problem prepričanju vprašanje o najsplošnejih konitostih človeka, sveta in njunega odn**

Metafizika kot ne-dialnastopa v tem odnosu samo kot del. specifični moment človekove zgodovinske ike, dialektike med njegovo višjo in nnjo, ni pa prevladujoča in najsplošnejonitost sveta — niti zakonitost, ki bi sdaj dialektike.

Ko človek te metafizstranskosti premaga, tako da njihove sestavine očisti absolutizacij in jih vkoljl vsestransko **prakso**, postane bivšestranskosti in njihova nižja dialektičnost sešel višje človeške dialektike.

Najvišje, osrednje vprovem bistvu, je **človekova ustvarjalnost**sa.

Najizrazitejša dialekti v Marxovi in Engelsovi filozofiji) je dnanje, da človek v **praksi bistveno spre**ebe in svet, da je v praksi in v odnosom izrazito **polarno bitje.**

S podrobno analizo tične strukture prakse je postala dosi zveza med najsplošnejšo dialektiko sveebno dialektiko človeka ter značilnostmi izmed njih

Dve najsplošnejši ontekategoriji filozofije dialektike sta polarnotnost in boj nasprotij) in **kvalitetne** mbe (revolucija v najširšem pomenu).

Zavest o vseobči veljanpolarnosti je po Rusovem mnenju napnejša stopnica preraščanja vsake metafizav v naši dobi.

Kategorija polarnosti a najkrajšo pot tako do dialektične prebi sinteze dosedanjih najsplošnejših pojmov sveta kot tudi do dialektičnih pojmov o em.

Dialektično-neeklektična je možna samo v smeri intenzivnovih sprememb.

Lastna miselna vsebina orije polarnosti je taka, da pomeni najdo dialektično odprtost.

Podrobna analiza posa kozmoloških, gnoseološko-logičnih in oloških problemov, obravnavanih v tej ta je avtorja utrdila v prepričanju o plod znanstveno-dialektične **kategorije polarnosti, ne samo kot** sredstva za dojemanje najsplošnejše strukture sveta, ampak tudi za reševanje temljnih vprašanj sodobnega človeštva.

Knjiga ne izčrpava pomembnejše problematike sodobne filozofske dialektike — tako se posebne dialektike nekaterih filozofskih disciplin: etike, estetike in zgodovine filozofije sploh ne dotakne, omejuje se na osrednji predmet filozofije: **človek - svet**, raziskuje sklop vprašanj dialektike v območju kompleksa **človek — mišljenje — svet.**

V tej raziskavi in podrobni analizi enostranske in absolutizirane antropološke, logične in kozmološke projekcije najtesneje povezuje s **problematiko istovetnosti in različnosti**, ter z drugimi dialektičnimi polarnimi kategorijami in podkategorijami, pod katero kritiko padejo vse metafizične in druge absolutizacije v zgodovini filozofije, vključno Sartrove in Heideggrove, o katerih pa podrobneje na tem mestu ni mogoče spregovoriti.

III. Opombe

[op. pisca:
Kljub opombam, ki bodo sledile, nikakor ne zmanjšujem vrednosti Ruscvega dela kot prispevka k sodobni filozofiji dialektike in k samemu razvoju marksizma pri nas in drugod v svetu.]

Opomba 1.

Avtor Dialektike človeka, misli in sveta ugotavlja, da sveta ni mogoče zreducirati na eno samo najsplošnejšo občost, tudi, če ta zajema stvaren, resničen aspekt vseh znanih posameznih pojavov

Ali ni princip polarnosti taka najsplošnejša občost, na katero je sreduciran svet ter obenem z njim tudi človek in njegovo mišljenje?

Ta princip ne bi bil absolutizem, če bi se tudi sam ravnal po principnosti, ki jo je ustvaril in ji dal pomen obče veljavnosti — z drugimi besedami, če bi sebi zoperstavil nasproten princip: ne-polarnost.

Tega se avtor tudi zaveda, saj trdi, da vsebina kategorije — principa polarnosti — zahteva od sebe postavljene definicije sebe sebi oziroma polarnosti nasproten pol: nepolarnost

Toda za neposredno nasprotje polarnosti, za nepolarnost so določeni tisti bistveni odnosi, razlike in istovetnosti, ki določajo eden drugega samo neposredno.

A ti odnosi so vendar del same polarnosti, če že hočete: atomarni, mikro delci polarnosti, (procesa polarnosti) in kot takni, torej ne morejo pripadati in ne pripadajo področju nepolarnosti.

Princip polarnosti je zatorej najbolj splošna občost, ki vsebuje splošne občosti, sestavljene iz manj splošnih občosti, v katerih »atomih« se nahajajo posebne realnosti.

Tako je princip polarnosti višje ovrednoten, lahko bi rekli: najsplošnejša občost »na vsjem nivoju« kajti princip polarnosti, (a tudi vsaka občost) med drugimi zadržuje v sebi tudi enotnost nasprotij občega in posameznega.

Ker se tako sam princip ne drži svoje principnosti (enotnost in boj nasprotij), ker sam princip sebi nasproti ne stavlja principa nepolarnosti, in ker s tem svet reducira na eno samo najsplošnejšo občost: polarnost, filozofija dialektike s tega stališča ravno tako kot kakršnakoli metafizična filozofija absolutizira (stavlja nad vse druge) en sam princip in zatorej tudi ona sama spade pod kritiko, ki jo je prav ona postavila in najpodrobneje opredelila.

Podopomba a.

Zato ima Kostas Axelos v svojem delu »Uvod v bodoče mišljenje« prav, ko trdi, da je zahodnoevropska filozofija — pa naj bo to filozofija Heiteggra ali Marxa — vedno metafizična, ker v obstoječem in v vsem išče eno, v bivanju večno itd.

[Podopomba a.

Axelosovo preraščanje metafizičnega v sferi novega ostaja na ravni metafizike, ker postavlja igro planetarnega sveta sa nastajajočo (postajajočo) bit celote, ki sicer ni vsezdruživjuče eno, ampak obratno: raznovrstno

Vprašanje je le, če ta bit koga igra in kot raznovrstno za svoje razumevanje, za razumevanje svoje »dejanskosti« ne potrebuje »nekakšne umirjive, poenotenja vrveča, ki je tok tega raznovrstnega.]

Opomba 2.

Ravno tako, kot je princip polarnosti postavljen za (edini) vrhovni princip sveta, človeka in njegovega mišljenja, je univerzializirano tudi jedro človeka.

Po prepričanju avtorja je jedro človekovega celovitega bistva: ustvarjalnost — praksa, ki je v znanem svetu tako izredna najsplošnejša posebnost, ki se ne reducira na nobeno drugo, še tako splošno posebnost sveta.

Čeprav avtor trdi, da je metafizična absolutizacija prakse škodljiva človekovi ustvarjalnosti, bistvu in bitju, jo vendarle na določen način absolutizira, saj jo dvigne nad ostala človekova bistva in ji po principu polarnosti, kot bi bilo potrebno, ne zoperstavlja ne-prakse.

[op. pisca:
Polarnosti kot take in njene razširjenosti na najrazličnejših področjih človekovega tu-bivanja in sveta, kakor tudi vrednosti prakse (. . .) ne zanikam — trdim le, da sam princip in način njegove postavitve ni popolna prekinitev s filozofijo absolutizacije, kakor tudi ni vsesplošno in vseobče preseganje metafizike oziroma metafizične filozofije.]

Opomba 3.

Dr. Rus v svoji študiji govori o osrednjem vprašanju filozofije, ki je odnos človek — svet, območje vprašanj človek — mišljenje — svet, človek in svet

Avtor pri tem pozabija, da je nujen predpogoj vsega do-gajajočega in do-gajanega v svetu, človeku in mišljenju, nujen predpogoj, ki je določitev in držalo biti, določitev, ki omogoča pred sodbami, logičnimi mišlmi in definicijami, da človeška bit poseduje predmeto-tvorno moč, . . . pozabija (ali pa vsaj to iz teksta ni eksplicitno razvidno), da vsaka misel in izreka apriori predpostavlja relacijo človek - v - svetu.

Da sem človek in to, da sem v svetu, mi je apriori dano, vsaka moja artikulacija predpostavlja relacijo človek - v - svetu, vsaka moja izreka je izreka o svetu in obenem o meni.

Odnos človek — svet pomeni da modifikacijo dejstva človek - v - svetu

Najsplošnejše občosti — kategorije v filozofiji dialektike predstavljajo le predikat kategorije bita, ki je implicirana v relaciji človek - v - svetu (jé), ki vse te občosti in kategorije šele sploh omogoča.

Ta predpogoj, dejstvo te relacije apriori velja tako za metafizične mislece, kakor tudi za tiste, ki trdijo, da so metafiziko destruiral.

Brez tega predpogoja, brez te relacije moja izreka ni intencionirana — nima vsebine in ni izreka.

Svet človeka, znotraj katerega je bitje, imenovano človek, kaže bit človeka: svet je odprtost biti in pripada bistvu človeka: tu-biti (M. Heidegger)

Podopomba a.

Tudi predpogoj vsake prakse je bit, ki je implicirana v »odnosu človek - v - svetu, človek - v - svetu je, biti - v - svetu.

Opomba 4.

K kritiki biti: bit ni prazna, nevsebinska — kajti ona oziroma njena implikacija v relaciji človek - v - svetu (jé) pomeni nujen predpogoj vsake izreke.

Brez tega predpogoja izreka ni vsebinska, ni intencionirana in ni izreka.

Bit kot tako v tem smislu lahko na določen način višje ovrednotimo (če že hočete: absolutiziramo), ker predstavlja najsplošnejšo občost vsega bivajočega (človeka in sveta, človeka v svetu): bivajoče kot bivajoče določa, jé obseg pogojev bivajočega kot takega, naredi bivajoče za tako-določeno bivojoče, je eno, ki vse bivajoče združuje, — medtem ko je princip polarnosti »višja« občost, ki je znotraj najsplošnejše občosti biti, katera je predpogoj vsakršne občosti v modifikaciji »odnosa« človek - v - svetu.

Torej: kadar govorimo o kakršnemkoli najsplošnejšem občem polarnem odnosu človeka in sveta, moramo istočasno na nek način apriori predpostaviti najsplošnejšo občost, ki je bit (biti - v - svetu, človek - v - svetu jé), najsplošnejšo občost biti.

Opomba 5.

Razlikovanje bita (Sein) in tu-biti (Dasein): dr. Rus trdi na strani 135, da Heidegger popolnoma enači človeka — tu-bit in občo bit — Sein.

Toda Heideggrova filozofija te indentitete ne navaja.

Heidegger iče bit sicer res v poti »saj k človeški biti »Rückgang auf das menschliche Sein, vendar to še ne pomeni enačenja biti s tubitjo

Da bi distinkcijo med njima določnje in razvidneje opredelil, navajam nekaj načinih stavkov Heideggrovega filozofema v zvezi s to problematiko: Svet je odprtost biti in pripada bistvu človeka — tu-biti. To bivajoče, ki smo vedno že mi sami, je tubit, ki je tako bivajoče, ki je na način tubiti. To bivajoče je tu-bit. Tubit ne razume le svoje biti, ampak tudi bit vsega drugega bivajočega. Odnos bit — bistvo človeka se razodeva kot tu-bit, tu (od) biti je svet kot osnova eksistencialna struktura tubiti.

Opomba 6.

Ne-bit posameznega ob prehodu v drugo posamezno (mogoča?): Če se pri kvalitetnem spreminjanju ničesar ne uniči, če vse prehaja v drugo tvar ali proces, konec (: konec v smislu spremembe) nečesa posameznega, ki je nujen za nastanek drugega posameznega ali pojava, še ni ne-bit — nič tega posameznega, saj avtor sam trdi, da drugi pojav ali drugo posamezno ne more nastati iz nič, kar je pravzaprav isto kot ne-bit prvega posameznega iz katerega drugo ob procesu spreminjanja nastaja.

Saj prav bit, bivanje (seveda na določen način spremenjeno) ob spreminjanju prvega posameznega (in ta proces ni nič, nebit tega posameznega) sploh šele omogoča (je nujna za) nastanek drugega posameznega.

Torej prvo posameznо ob prehodu v drug pojav sploh ne pride do ne-biti sebe (do nič a svoje biti), kajti nobeden pojav ne more nastati iz niča: ne-biti prvega pojava.

Le proces posameznega (na določen načinpovezanega posameznega) kot tak lahko ob prehodu v drug proces preneha biti (se bit tega procesa »dejansko« spremeni v ne-bit), medtem ko posamezno v tem procesu spreminjanja in prehajanja v sebi še naprej zadrži svojo bitnost.

Bit posameznega se tako ohranja.

x

Ker hoče avtor študije Dialektika človeka, misli in sveta zrušiti bit in njeno brezpogojno obstojnost pred osemi drugimi (najsplošnejšimi občostmi, ki pravzaprav veljajo že znotraj modifikacij relacije človek - v - svetu, človek v svetu jé, zoperstavlja tej kategoriji po principu polarnosti nasprotno kategorijo ne-bit.

Vendar je pri tem nebit enačena z drugo-bitjo, z ne-bitjo ki ni »prava« ne-bit (nič), nebit je v resnici za dr. Rusa drugo bit posameznega na prehodu v drugo posamezno; tako pa biti (ki stori, da nekaj je)) še vedno ni zoprestavljena ne-bit (ki stori, da nekaj nie) — nič, kajti filozofija dialektike po svoji logiki ne more zagovarjati stališča, da novo posamezno nastaja iz niča prvega posameznega.

Nebit pri dr. Rusu zatorej ni ne-bit (nič), ampak drugo-bit, ki v sebi zadržuje svojo bitnost, kajti drugo posamezno se v procesu spreminjanja iz niča ne more stvarjati — del vsebine prvega posameznega preide v drugo posamezno.

Torej je nebit tukaj le drugo-bit, ki pa še vedno ostaja bit in ohranja svojo bistvenost — biti ni zoperastavljena nebit kot ne-bit, kot nič in zatorej princip polarnosti v tem primeru ni (dosledno) izvteden, čeprav navidezno jé.

Opomba 7.

Značilno za dr. Rusovo filozofijo dialektike je, da človek ob podrobnem študiju teksta dobi občutek zelo enostavnega (»lahkotnega«) razvrednotenja in prebajanja metafizičnih tez in sodb.

Menim, da če svet zreduciramo je na eno samo najsplošnejšo občost, na en sam princip (ki je na določen način absolutiziran) (za kar je prav gotovo potrebno veliko truda, miselnega napora in znanstvenega dela), potem ni tako lesko skozi dokaj neozko (povdarjam neozko — in to je odlika Rusove dialektike) vseobčost dedicirati ves svet in ovreči vse nasprotne metafizične filozofske teze.

To je sicer, kot že znano, lastnost oziroma značilnost vsakega »perfektnega« sistema

In to Rusov v določenem smislu je.

Andrej Medved

GROZA PREJŠNJE LITERATURE

Nastanek tez, ki se hočejo nasilno otresti preteklosti, zbuja resno skrb in hudo stisko. Katalog recimo meni, da bi se bilo treba otresti predsodkov prejšnje literature, ki se je posvečala neliterarnim ciljem: bila je socialna, politična, bila je v službi, bila je ščit in odskočna deska, tako pravijo teze o Katalogu. Zdaj hočejo povsem očiščeno literaturo, ki bi zapustila soc

8 jan. 68 št. 11

UVODNO RAZMIŠLJANJE

Z objavo tez o sodobnih življenjskih možnostih (tudi nemožnostih) in o poteku uresničevanja družbenega bistva mladinske populacije želimo razkriti zgolj reduciran del možne problematike. Drugi del ki razkriva naš invidualni odnos ali neodnos do omenjenih vprašanj zahteva glede na objavo tez ustrezen odmev, reakcijo ali odziv na provokacijo. Brez dvoma smo lahko v tem trenutku dovolj razočarani nad molkom, ki se kaže v odnosu do kakršnegakoli poskusa reorganizacije in aktivizacije miselnih spoznanj. Kaže, da v družbeni praksi še vedno zlahka prevladujeta dva možna izraza aktivnosti: zagovor obstoječega (apologija) ali upor obstoječemu (na nivoju opozicionalizma), medtem ko je iskanje in uresničevanje tretje možnosti zgolj vizija. Tako je mogoče razlagati molk, ki je pozitiven toliko, kolikor gre za frazo razvijanja tretje možnosti: to je v preseganju dveh skrajnosti akcije. Značilnost preseganja je v iskanju ustvarjalne akcije, organizacije in kakršnegakoli družbenega mehanizma, ki omogoča uresničevanje posameznih hotenj na osnovi skupnih hotenj. Seveda so tu tudi tista hotenja, ki jih ni mogoče na noben način organizirati. Le-ta imajo svojo posebno vlogo v podzavestnem in zavestnem svetu vrednot mladih ljudi. Taka hotenja je treba v imenu ustvarjalnosti priznavati, ne pa se zaletavati vanje, saj bi bil sleherni napad na te vrednote brez učinka, medtem ko pa bi imel težke posledice za družbo kot celoto.

Osnovna politična avantgarda — Zveza komunistov — je danes začela razgovor o dilemah mladine. Razgovor bi se moral odvijati predvsem med mladimi samimi, čeprav tukaj ne izključujemo razgovora starejših, ki bi moral samo odgovorno in samo kritično priznati tisto, kar je ovira življenjski akciji mladih. Še posebej pa bi morali vsi skupaj znova in znova določevati tista osnovna izhodišča samoupravljalske družbe, ki ne poznajo delitev na staro in mlado generacijo, temveč na napredno spremembo in nazadnjaškim status quo. S tem v zvezi je aktualnost ena izmed osnovnih značilnosti diferencije v odnosu do ponavljajočih se dilem, ki so, gledane skozi zgodovinsko prizmo, več ali manj iste. Tu ne mislimo toliko na generacijski konflikt kot pa na to, da obstaja realna nujnost izmenjave v strukturnih položajev in prevzemanje čedalje večje odgovornosti v skupnosti. Osnova aktivnosti v današnjih razmerah je pojav poodličenja družbe z načinom reforme. Odmevom na zapise v Zasnovah utegnejo biti tisti problemi reforme, ki na nešteto svojstvenih načinov reflektirajo odnose, pogojene z reformo, in ki so že posebej lastni mladini. Zato moramo tudi načeti vprašanje, v koliki meri in kje reformni procesi dejansko odpirajo perspektivo in kje jo zastirajo. Življenjska perspektiva je ogrožena prav zdaj (upajmo, da začasno), ko gre za doseganje profesionalnih možnosti (zaposlovanje). Iz te ogroženosti sledi nujnost političnega angažiranja kot podaljška osebnega interesa skozi način kolektivne akcije.

Če reforma odkriva z vedno večjo diferenciacijo čedalje bolj razvejano socialno strukturo slovenske družbe, pomeni to hkratno razkrivanje njenih objektivnih značilnosti, konsekvetno s tem pa tudi razkrivanje subjektivne strukture. In prav v fenomenu razkrivanja je naše vprašanje, kajti zaprtost bo le še naprej onemogočala materializacijo mladostne ideje in volje. Seveda pa razkrivanje ne more biti brez ustrezne subjektivne prizadetosti in njene polnejše uresničitve v organizaciji. To je mogoče v tistem usodnem premiku, ki je bil storjen s tem, da Zveza komunistov v skladu z deklarirano idejno vlogo omogoča in soustvarja svojo lastno in družbeno odprtost.

S tem uvodnim zapisom začenjamo dialog, ki dosledno rečeno, nima niti začetka niti konca. Ker obstaja.

Rudi Rizman

Pripis uredništva: objavljene teze so prvi osnutek, ki še ne vključuje pripomb, izrečenih na seji skupine za mladinska vprašanja pri CK ZKS, ki je zasedala prejšnjo sredo.

MLADINA V GOSPODARSKIH IN SAMOUPRAVNO — POLITIČNIH ODNOSIH DRUŽBENE INTENZIFIKACIJE IN NALOGE KOMUNISTOV

Proučevanje realnega življenjskega položaja mladih, ne samo organizacije Zveze mladine, zahteva poglobljen strokovno-politični pristop k vsebini obravnavane teme in preusmeritev od več ali manj organizacijskih vprašanj. To pomeni, da je možno preseči okvire splošnih političnih ugotovitev in doseči objektivno presojo družbenih in političnih odnosov v katere so mladi ljudje vključeni oziroma se vanje vključujejo.

Mladina sprejema slovensko družbeno resničnost pretežno kot samoupravno politično realnost in perspektivo, ki jo hoče razvijati in uresničevati sebe v njej. Elementarno je zainteresirana, za razvoj demokracije na samoupravnih osnovah in za materialne in duhovne pogoje življenja iz teh izhodišč. Katere so torej objektivne in subjektivne značilnosti razmer ki pospešujejo ali razvijajo, da bi se obstoječa opredelitev mladih ustrezno uresničevala pri vrednotenju in usmerjanju družbene in svoje podobe življenja?

Protislovja v družbi izraža mladina na specifični način v skladu z mladostno psihološko strukturo in njihovim življenjskim položajem v procesu usposabljanja in vstopanja v družbeno-ekonomske odnose. Proizvodne izkušnje, vrednote okolja in družbe sprejema najprej posredno, kasneje pa tudi vedno bolj neposredno in praktično. Socialne razmere, v katerih živi, selekcionirajo vsebino posredovanega. Zaradi razhajanj med formalnimi in neformalnimi vplivi se srečuje tudi s konflikti. Ti dobijo načelni značaj šele v obdobju in razmerah, ko zmore in mora pridobljena spoznanja in vrednotenja primerjati z objektivno resničnostjo in dopolni sprejemanje izkušenj z lastno analitično in praktično spoznavno dejavnostjo.

Svojo podobo družbe in odnosov v njej oblikuje pretežno izven proizvodnje in družbene prakse, zato je razumljivo, da ne vidi v toliki meri odnosov med ljudmi v proizvodnji, temveč predvsem splošne medčloveške, moralne in idejne odnose. Predvsem ti odnosi so motiv za njeno angažiranost. Hitro posploševanje jo vzpodbuja k apriornemu vrednotenju družbenih odnosov. kar je sicer statično in nedialektično. Moralno-idejna kritična pozicija pa ji istočasno omogoča bolj celovito presojo dosežkov razvoja družbenih odnosov. To pa že vnaša dve posledici Profil mladine, ki dorašča v proizvodnji, je dokaj drugačen od profila mladine izven proizvodnje. S tem pa istočasno nastopajo določene specifičnosti v vrednostnem svetu mladine izven proizvodnje.

Opisana diferenciacija mladih ne vnaša motenj v njihovo osnovno usmerjenost, ki je naravna predvsem na ocenjevanje subjektivnih dejavnikov družbenega razvoja in praktičnega ravnanja kolektivov in posameznikov. Čim manjše je razhajanje med subjektivnim stremljenjem mladih in objektivno stvarnostjo kot elementoma subjektivnega in objektivnega toka družbenega razvoja, tem bolj je objektivna stvarnost pospešujoč dejavnik neposredne družbene aktivnosti mladih. V nasprotnem primeru, če je ta razkorak velik, spodbuja privatizacijo družbenih odnosov in zaostruje družbena nasprotja. To pa seveda ni vedno nujno. Subjektivno stremljenje se zaradi odmaknjenosti od življenjskih vprašanj družbe zelo pogosto tudi deformira.

Zastavlja se vprašanje: v kolikí meri realne družbene razmere v pogojih reforme stimulativno ali nestimulativno vplivajo na idejno in družbeno usmerjenost ter angažiranost mladih ljudi. Po nekaterih — idealiziranih — ocenah je konfliktno razpoloženje mladih pri vstopanju v družbeno življenje v reformnih razmerah izraz razpotja med našo idejnopolitično subjektivno komponento družbe in obstoječo družbeno prakso. Pogoste tovrstne ocene nam potrjujejo zaključek, da je reforma začela odločujoče vplivati na način življenja ljudi in na njihovo zavest v odnosu na polpreteklo dobo. Voluntaristična koncepcija gospodarskega in družbenega razvoja, ki smo jo že pred leti dokončno pokopali kot družbeno teorijo, je doživela krizo tudi v zavesti ljudi, skupaj z vsem svojim doslej neokrnjenim idejnim potencialom. Zato vidimo v tovrstnih pogledih na mlade ljudi in v tovrstnih interpretacijah njihovega življenja predvsem razhajanje med subjektivistično oblikovanimi ideali in prakso družbenih odnosov danes.

Napredna družbena misel se v sedanjih razmerah lahko uveljavlja le z izrivanjem subjektivistične prakse in miselnosti iz vsakodnevnega gospodarskega in družbenega življenja. Zato je razumljivo, da se v tem spopadu marsikdaj pretirano poudarjajo in povečujejo objektivne zakonitosti ter tako nehote zahajamo v objektivistični determinizem. Posledica tega je, da se danes pri nas pogosto tendenčno oži vsebina človeka in človeških odnosov zgolj na materialne potrebe in ekonomske odnose. Karakteristična posledica in hkrati vzrok tega je okrnjena samoupravna in politična dejavnost, ki se navezuje le na človekove materialne potrebe in spodbuja ločevanje človeka na ekonomsko-politično in zasebno sfero. Hkrati pa je tudi eden od vzrokov za tako minost.

V letih reforme se nova družbena misel in praksa uveljavljata predvsem v gospodarstvu, kar daje nekaj prednosti subjektivistični politični koncepciji in njenemu navidez celovitemu miselnemu sistemu. Oba koncepta sta neustrezna. Človeka podrejata ideološki oziroma ekonomski nujnosti in zapostavljata pomen njegove samoupravne težnje po celoviti proizvodni in družbeni praksi.

Omenjeni koncepciji se povezujeta s sproščeno objektivno in subjektivno logiko družbenega razvoja ter z interesi in privilegiji posameznikov, ki jih je obli[illegible]la dosedanja politično-ekonomska struktura. V takih razmerah postajata toliko bolj aktualni, ker še nismo uspeli učinkovito povezati objektivne sprostitve družbenih odnosov in socialistične usmerjenosti naše družbe v razmerah reforme. Pri tem ni toliko v ospredju racionalna presoja in spoznanje o upravičenosti sprememb, čeprav pogrešamo tudi tovrstne napore, ampak predvsem potreba, kako zagotoviti ustrezno prakso posamezniku, skupini in kolektivu. Teža ostaja na družbeni praksi kot problem učinkovitega organiziranja družbe.

Ni presenetljivo, da prav mladi ljudje zavračajo ideološke sheme in ekonomističen determinizem danes in tukaj. Od tod brezbrižnost za ideološka vprašanja v naših razmerah in hkrati zanimanje za podobna vprašanja v svetu. Na razvoj socializma pri nas gledajo vedno manj s stališča borbe za primarne socialistične ideale, ki so že vgrajeni v naše družbene odnose, vedno bolj pa s stališča možnosti, kako se v teh razmerah uresničujejo izvedena načela. Takšna osnova politično-miselne strukture mladega človeka ovira tudi idejnost obstoječega izobraževalnega sistema z relativno idealiziranimi političnimi načeli o odnosih med ljudmi.

Ne gre tudi prezreti dejstva, da je naši mladini, zlasti izobraženi, pripet del miselnega sveta, evropskega zahoda, ki ga nekritično sprejema hkrati z modo, stilom življenja in drugim. V tem vidimo prepletanje stihije blagovno-denarnih odnosov pri nas in organizirane propagande tako imenovanega svobodnega sveta.

Ne glede na omenjena zapažanja postavlja večina slovenske mladine smoter svojega življenja danes v sedanji čas. Smisel vidi v uresničevanju celotnega obsega človeških možnosti in potreb v družbenih odnosih. Te odnose presoja z vidika družbenega mesta človekove individualnosti, z vidika usmeritve k človeku in preko njega k družbi, kar ji že omogoča celoten vpogled in kritiko družbenih odnosov z vidika osnovnih pojmov o medčloveških odnosih.

Opisana idejna naravnost ni značilna le za manjši del inteligence, čeprav jo le ta del neposredno zastavlja, filozofsko poglablja in poskuša odgovoriti nanjo z vidika aktualnih eksistencialnih dilem časa in družbenega prostora Slovenije. Zato moramo slediti mladim na različna družbena področja njihovega življenja in delovanja in se tu z argumenti boriti proti idejno tujim stihijskim in infiltriranim dilemam.

Istočasno se zdi, da je večji del sodobne — posebno mlajše inteligence — pozitivno presegel tako klasični humanistični koncept kot tudi polpreteklo ideološko svetovnonazorsko nasprotno usmeritev in se v sedanjih družbenih prilikah zavedel neustreznosti obeh. Sodobne eksistencialne dileme odkriva v večjih in manjših možnostih povezovanja proizvodne in družbene prakse, ne pa v zoževanju in povzdigovanju teh v samostojni načeli. Prav gotovo je to ena od osnovnih značilnosti sodobne mladine.

S teh izhodišč lahko sledimo naši mladini na različna družbena področja njenega življenja in delovanja.

Poudarjen pomen izobraževanja v razmerah družbeno — ekonomske intenzifikacije

Mladina, neločljivo povezana z ostalimi kategorijami prebivalstva, občuti vse spremembe in gibanja v družbi. Še posebej vpliva na njen položaj gospodarske in družbena reforma kot globok, dolgoročen poseg v globalno družbeno reprodukcijo. Odpira ji nove perspektive sedaj in v prihodnosti. S težavami, ki so odraz prehoda gospodarstva od ekstenzivnosti k intenzivnosti, pa so trenutno mladi resno prizadeti. Zato je naloga občanov, še posebno pa komunistov, da po samoupravno-politični poti skupaj z Zvezo mladine omogočimo učinkovit vpliv mladih na njihov delovni in življenjski položaj in na tokove reformnih gibanj.

Splošna, idejna in strokovna izobrazba ter usposobljenost odločujoče vplivajo na današnjo usmerjenost mladincev. Še več, če niso sposobni, da bi ustvarjalno sodelovali v družbeni akciji, jih to pelje v družbeni ali celo poklicni neuspeh. Tak sklep nam narekuje spoznanje, da postajajo številni družbeni neuspehi mladih vedno bolj posledice neznanja in ustvarjalne nezmožnosti kot pa objektivnih razmer. Hkrati spoznavamo prav v izobraževalno-vzgojnih institucijah pomembne oblikovalce socialnega življenja mladine, kjer lahko mladina sama ustvarja lastne socialne izkušnje ter svoj pogled na svet in družbo.

V izobraževalnem procesu, pojmovanem v najširšem smislu, se z reformo začenjajo kazati dolgoročne družbene težnje k intenzifikaciji. Ta proces sicer zajema in bo moral v prihodnosti vedno bolj zajemati vse kategorije prebivalstva, seveda pa je mladina v njem najbolj zastopana.

Usposabljanje mladih ljudi zahteva tesno povezovanje izobraževalne in vzgojne dejavnosti. To je izredno zahtevna naloga naših šol in drugih ustanov organizacij, ki izobražujejo in vzgajajo mladino, pa tudi staršev. Predvsem šola mora biti družbeno angažirana ustanova, če želi v dani stvarnosti zraslo mladino pripravljati za revolucioniranje te stvarnosti Njena vloga pri oblikovanju mlade generacije opravičuje poseben interes družbe za vsebino in metode vzgojno-izobraževalnega dela. V zadnjem obdobju je šola — kot celotna družba — stopila v reformni proces. V razmerah intenzifikacije gospodarsko-družbenih odnosov je zahteva po večji povezanosti šole s proizvodnim in družbenim življenjem iz dneva v dan močnejša. Pri odgovoru na vprašanje, kaj je treba spremeniti v šoli in v šolskem sistemu in kako to spremembo doseči, pa prihaja do velikih razhajanj v mnenjih. Zdi se, da je šola na pomembnem idejnem razpotju. V krizi je šolski, ideološki pozitivizem polpreteklih let, ki se je v določeni fazi našega razvoja oblikoval kot revolucionarna izkušnja množic v zaključen, bolj ali manj abstrakten sistem spoznanj. Njegova spoznavno teoretična deduktivna metoda je bila medtem kot družbena teorija že davno presežena. Sedanje obdobje dokončno ruši nekatere predpostavke in idealizirana načela socialistične družbe, njene ideološke osnove in teorije o voluntarističní preosnovi sveta. Ob značilni naravnanosti mladih ljudi v sedanjost je zato razumljivo, da je tak pouk zanje brez prave svetovno-nazorske oblikovalne vrednosti. Hkrati pa se v takih razmerah pojavljajo zahteve po svetovno-nazorsko neopredeljeni šoli.

Dejansko smo za humanistično šolo, toda samo v sedanjem pomenu te besede. Odpor proti družbeni angažiranosti šole se danes kaže v opozarjanju na nasprotja med samoupravnim načelom, ki se šele uvaja v šole, in še vedno nujnim političnim načelom kot važnim delom vplivanja in usmerjanja dela šole. To navidezno nasprotje se lahko pojavi samo ob teoretično-znanstveno nerazčiščenem pojmovanju politike, angažiranja in samouprave v kontekstu naše družbene ureditve, ali pa je pojavna oblika zavestnih nasprotovanj učinkovitemu uvajanju temeljnih družbenih odnosov tudi na področju šolstva.

Glede na obstajanje takih razpotij in dilem moramo strniti napore, da bi lahko premagali zgolj deklarativno ideološko povezanost šole s prakso in ustvarili perspektivo nujne ustvarjalne povezave šole z nastajajočimi proizvodnimi in družbenimi razmerami ter potrebami. Pot bo toliko težavnejša, ker je sedanja šola še v veliki meri odraz nasprotja med umskim in fizičnim delom. Še vedno so vidna prizadevanja šole, da bi izključno iz duhovnih spoznanj in vrednot deducirala družbeno prakso in njene vrednote. Drugo skrajnost predstavljajo poizkusi na dokaj poenostavljen način takoj in učinkovito uresničiti neposredno povezanost šole s proizvodno in družbeno prakso. Res je še vedno temeljna slabost naše šole njena ločenost od prakse, toda proizvodna praksa ni isto kot pretežno fizično proizvodno delo. Ni sprejemljiv niti humanistično-pozitivističen niti vulgarno-proizvodni koncept šole. Izhodišče je lahko samo sodobna tehnologija z ustvarjalno-proizvodno prakso. Ustvarialno sodelovanje dijakov kot temeljna kvaliteta je v celoti še neuresničljivo. Načelno se realizira le v skromni meri kot posebna tehnika v učno-vzgojnem procesu za vzbuditev pozornosti ali pa za razvijanje sposobnosti logičnega mišljenja dijakov. Iz zgodovinske družbene in konkretne prakse izpeljana spoznanja se še ne oplajajo z v praksi doseženim povezujočim znanjem. Zaradi teh vzrokov tudi princip enotnosti izobraževanja in vzgoje še ni popolnoma uresničljiv. Izobraževalni proces še ne poteka v stvarni, aktivni, produktivni, socialno-samoupravni skupini, temveč še vedno v relativno pasivni, formalni razredni skupnosti. To pa ne pomeni, da ni prav z gospodarsko in družbeno reformo napočil čas, ko so tudi objektivno vzpodbujeni in možni bistveni premiki v nakazani smeri.

Reforma odpira mnoge pozitivne procese in probleme v šolstvu. Šola se že — čeprav sorazmerno počasi — prilagaja novim zahtevam. V veliki meri so njene hibe posledica neurejenega materialnega položaja, še neustrezne kvalifikacijske zasedbe delovnih mest, socialne selekcije študirajoče mladine po materialnih, socialnih in regionalnih razmerah in prilikah, kakor tudi ne popolno razvite samouprave šolskih skupnosti.

Nov način financiranja ni zagotovil stabilnih virov niti ustrezne višine materialnih sredstev. Izobraževalne skupnosti morajo z urejevanjem materialnih razmer šolstva hkrati aktivneje vplivati na kvaliteto in ustreznost šolskega dela. V veliki meri lahko to store z vezavo sredstev na šolske programe in z ustreznejšim nagrajevanjem pedagoškega kadra. Osvoboditev šolstva materialne in proračunsko administrativne odvisnosti in utesnjenosti je pot, ki bo obrnila pozornost šolnikov na sam učno-vzgojni proces, v katerega ospredju sta učenec in njegovo strokovno in idejno-politično usposabljanje.

VSEBINA NASLEDNJIH ŠTEVILK ZASNOV

Andrej Medved: AVANTGARDIZEM
Srot: Problemi sodobne množične kulture
Božidar Lakota, Rudi Rizman: ANARHIZEM
Kropotkin: IDEJE ANARHIZMA

Učenec, raison d'être šole, lahko postane aktivnejši faktor učno-vzgojnega procesa samo z večjo osebno odgovornostjo do svojega dela, učenja in s povečanim vplivom na dogajanje v šoli. Zahteve po povečanju obsega in pomena dijaške samouprave so popolnoma upravičene in potrebne podpore vseh zainteresiranih občanov, še posebno pa komunistov in družbeno-politično aktivne mladine. Samouprave po srednjih šolah skoraj ni, čeprav so dijaki v zakonskih aktih izenačeni z zainteresiranimi občani. V pedagoškem procesu so še vedno objekt, ne pa njegov ustvarjalen dejavnik — subjekt izobraževalnega vzgojnega procesa. Dijaška samouprava, postavljajoč dijaka v novo vlogo, bi morala postati integralni del šolske samouprave. Ovira temu procesu je dejstvo, da se pedagoški kader v svoji samoupravni dejavnosti še ni preusmeril od pretežnega obravnavanja materialnih in organizacijskih vprašanj k problemom učno-vzgojnega procesa, aktiviranja dijaštva, povezave šole s prakso in k notranjim odnosom sploh. Istočasno pomeni vsaka bistvena sprememba položaja učenca resen poseg v učno-vzgojno dejavnost, zato je potrebno tudi dijaško samoupravo strokovno-politično proučiti. Ustrezne inciative obstajajo.

V bistvu administrativno podeljevanje sredstev šolam postavlja učitelje v nesamoupravni položaj. Ti ob dosedanjem družbenem vrednotenju svojega dela niso bili in še niso vzpodbujeni za večji osebni napor pri izvajanju svojega — družbeno zelo pomembnega — poklica. Dokler je učitelj v nesamoupravnem položaju do družbe, se znotraj šole in med dijaki ne more ustrezno samoupravno uresničevati. Tudi tu pričakujemo teoretičnih osvetlitev in ustreznejših praktičnih rešitev na osnovi zavzetosti, ki jo kažejo učitelji za svoje delo. Samo s kvalitetnim učno-vzgojnim procesom se šolstvo lahko vključuje v uresničevanje reforme v najvažnejši točki — šolanju sposobnih in ustreznih mladih delavcev in strokovnjakov, ki jih intenzifikacija družbeno-ekonomskih procesov nujno zahteva. Da pa bi ta cilj naše izobraževalno-vzgojne institucije dosegle, moramo njihovo delo ceniti po njihovo resnični pomembnosti.

Položaj pedagoškega kadra v družbi in kvaliteta dela je zelo odvisna od njegove usposobljenosti, katere najvažnejša komponenta je strokovnost in nanjo vezana idejnost. Kriterije strokovnosti moramo prilagoditi zahtevam, ki jih od učiteljev terja delovanje v enotnem vzgojno-učnem procesu. Kot svoje sestavne dele morajo ti kriteriji vsebovati idejno-politično usmerjenost v smislu znanstvenega socializma in neoporečen moralni lik učitelja. Učitelji — še posebno pa komunisti — moramo akcijo izdelave kriterijev za presojo takšne strokovnosti podpreti in sodelovati s pedagoškimi službami, ki edine lahko izdelajo ustrezna merila. S tem pa bodo dobili dobro osnovo za svoje delo tudi tisti šolski zavodi, ki vedno ali občasno sami grade šolski kader.

Komunisti podpiramo zahteve, da naj opravlja šola svojo nalogo bolj kot doslej tudi v vzgojnem smislu. Zato je treba zagotoviti, da bo izobraževanje dosledno idejno, to je znanstveno in aktualizirano, da se bo šolsko znanje povezalo z dogajanjem v družbi in s samoupravo učencev. To so glavni, nerazdružljivi elementi socialistične vzgoje. Njihovo uresničevanje v okviru enotnega šolskega procesa moramo stalno spremljati in usmerjati. V prosveti in kulturi je potrebno izostriti odnos teh instritucij do idejno-političnih pojavov, ker šola kot osovni poklicani dejavnik vzgoje še premalo oblikuje sodobne socialistične družbene, moralne in domovinske vrednote mladega človeka. Dosedanja prizadevanja na tem področju so dostikrat izzvenela v verbalizem, ki je tudi danes lahko samo škodljiv. Še posebno je potrebno zaostriti odnos do škodljivih pojavov, ki jih porajajo v zavesti ljudi sproščajoči blagovno-denarni odnosi, delovanje konservativnih in zaprtih formalnih in neformalnih družbenih skupin, organiziran in spontan zunanji vpliv, kar vse deluje v smeri fetišiziranja zavesti mladih ljudi.

Onemogočiti moramo vpliv materialne diferenciacije pri odločanju za študij in zagotoviti sposobnim dijakom in študentom za študij ustrezne materialne razmere. Le v takih razmerah ima učeči se mlad človek lahko pravilen odnos do študija, strokovnosti, idejnosti in političnosti narodnega, jugoslovanskega in širšega družbenega prostora. Ti in drugi, še ne dovolj raziskani pojavi, kakor je npr. beg v nadaljnje šolanje zaradi strahu pred nezaposlenostjo, zaradi statusnega položaja družine ipd., so glavni vzroki za velik osip v celotnem šolanju pri nas. Slab odnos do strokovnosti in velik osip pa predstavljata neracionalno trošenje družbenih sredstev. Osip v osemletkah, ki ga povzroča materialni položaj komune in kulturna raven okolja, se nadaljuje pri prehodu na srednjo šolo na podlagi družinske, socialno-materialne zaprtosti in zmogljivosti. Zlasti pa se zaostri na tretji stopnji šolanja.

30 odst. učencev osemletke izstopi iz obveznega šolanja brez dokončanega osmega razreda. Bolj kot ostala mladina se ti uvrste v vrste slabo produktivnih delavcev z ozkimi možnostmi prilagajanja raznim delovnim razmeram ali pa ostajajo v sedanjem položaju brezposelni. Industrija se s svojo spreminjajočo se strukturo zapaženo usmerja tudi na priučene delavce. V taki težnji zaposlovanja se skriva nevarnost, da se bo v prihodnjih letih formirala struktura zaposlenih s precejšnjo razliko v izobrazbeni in poklicni usposobljenosti. V teh razmerah narašča pomen graditve mreže dopolnilnega izobraževanja, še posebno tudi z vidika usposabljanja proizvajalcev za samoupravljalsko vlogo.

Materialno-socialni selektivni kriteriji prihajajo v nasprotje s kriteriji reforme, ki naj prizna le kriterije sposobnosti in znanja. Letošnji vpis v prvi letnik ljubljanskih visokošolskih zavodov, je — kot primer — pokazal, da izhaja iz socialnega sloja uslužbencev 49 odst. študentov, iz kmečkih in delavskih slojev skupaj pa 28 odst. študentov. Udeležba zadnjih dveh kategorij v zadnjih letih stalno upada. To je težnja, ki ji zaradi rahljanja socialnih kriterijev težko predvidevamo perspektivo. Za nas pa je važna ugotovitev, da v povprečju dosegajo najboljše učne uspehe in najmanjši osip ravno dijaki in študentje kmečkega in delavskega porekla, kar dokazuje, da nadaljujejo študij samo zelo nadarjeni, ne pa tudi povprečni. Zaradi neenakomerne razvitosti Slovenije se neustrezna socialna struktura študentov odraža tudi v neustrezni regionalni strukturi. Študij postaja v Sloveniji privilegij premožnih.

Neustrezna socialna struktura študentov odseva tudi v njihovi heterogeni in dokaj opozicionalni miselnosti. Velik del te mladine ne pozna realnega stanja v družbi, zato nastajajo med njimi dostikrat nerealni projekti o naši stvarnosti. Določen del študentov je precej pod vplivom zadnjih idej. Ni zapaziti globljih ideoloških osnov, ampak le organiziran in spontan vpliv določenih vase zaprtih organizacij in širših družbenih slojev zahodnega evropskega prostora. Zveza študentov in Zveza komunistov na univerzi imata zato mnogo dela znotraj svojega prostora, zunaj njega pa z zahtevo po ustreznejšem družbenem tretiranju 16.000 študentov v Sloveniji. Sedanji družbeni poseg preko politike štipendiranja in kreditiranja namreč ni dovolj učinkovit. Komunisti želimo poudariti, da štipendija ni socialna podpora, ampak ekonomsko zelo osnovana dolgoročna investicija — spoznanje, ki vsekakor še ni prodrlo v slovensko družbeno zavest, posebno na področju gospodarske politike.

Glede na zahteve po intenzifikaciji gospodarstva in temeljnega družbenega samoupravnega odnosa, ki potrebuje bolj razgledanega človeka, še premalo resno obravnavamo ta problem. Težave, ki tako nastajajo, dajejo pogosto povod in osnovo za mnenja, da naj bi se vrnili na star sistem šolanja. S stališča naših družbenih vrednot so take zahteve nevzdržne, pač pa je treba odpravljati hibe sedanjega šolstva s stalnim proučevanjem njegovega družbenega položaja in ustreznimi akcijami. Tako kot doslej pričakujemo, da bodo prav pedagogi vedno bolj pobudniki vseh nujnih družbenih akcij na svojem delovnem področju.

Šolajoči se mladini moramo zagotoviti jasnejšo perspektivo pri zaposlovanju, napredovanju in družbeni koristnosti, kar pomeni, da je treba izdelati realno družbeno politiko planiranja kadrov v tesnejši povezavi s potrebami gospodarstva. Družbeno planiranje kadrov ne pomeni že etatističnega posega v samoupravne pravice gospodarstva in šolstva, ampak osmišljanje razvoja samouprave in gospodarstva v Sloveniji. Kapacitete in struktura šol niso racionalno vsklajene s potrebami gospodarstva, prav tako pa tudi niso točno ugotovljene. Zaradi tega porabljamo precejšnja sredstva brez pravega učinka, določene kategorije šolajoče se mladine pa se nahajajo v negotovem življenjskem položaju, kar vzvratno zopet vpliva na njihov odnos do dela in družbe.

Šolajoča mladina, kot kritično zelo razpoložen družbeni dejavnik, mora uporabiti večji vpliv pri izboljševanju svojega lastnega položaja in oblikovanju svoje perspektive z enotnejšim akcijsko-političnim delovanjem Samo individualno angažiranje za to še vedno ne zadošča. Potreben je integracijsko-politični faktor v zavesti in delovanju mladine. Bolj kot doslej mora to biti organiziran učno-vzgojni proces, predvsem pa Zveza mladine, Zveze študentov Slovenije in Zveza komunistov.

Položaj mladine v razmerah intenzifikacije gospodarstva

Skoraj vsi, ki opisujejo položaj mladega delavca v naših delovnih organizacijah, opažajo temeljno nasprotje, ki ga le-ta doživlja in ki v ne majhni meri določa njegovo ravnanje, razkorak med formalno samoupravno možnostjo in dejanskimi odnosi v kolektivu. Ni zadovoljen z institucionalno uresničitvijo samouprave z vsemi obstoječimi hierarhičnimi obeležji, temveč terja tudi samoupravnemu duhu ustrezne odnose. Od samoupravne prakse in politične aktivnosti v delovni organizaciji je odvisnv, v kolikšni meri svoja kritična mnenja in hotenja uresničuje. Če te samoupravne možnosti ni, zapade v subjektivni kriticizem, ki pomeni prvi korak v osebno izolacijo in povečanje pomena kratkoročnih osebnih materialnih interesov. Dolgoročna razvojna politika delovnih organizacij, kakor jo zahteva reforma v novih razmerah gospodarjenja, s tem izgublja svojega najboljšega nosilca in izvajalca. Mladi proizvajalci so v svoji življenjski orientaciji nosilci trajnejših programskih teženj, še posebno tam, kjer se čutijo odgovorne za lastno delo in uspeh delovne organizacije.

Zdi se, da alternativa ali samoupravljanje ali pasivnost in privatizacija za položaj mladega delavca ni tipična. Značaj združenega dela v samoupravnih razmerah in objektivna proizvodna usmerjenost njegove življenjske prakse mu dograjujeta socialne in samoupravljalske kvalitete proizvajalca — kljub obstoječim protislovjem. Odnosi, v katerih dela in živi, mu že omogočajo neposredno vrednotenje soljudi glede na njihove osebne, delovne in socialne ter samoupravljalske kvalitete. Ozko politično povezovanje postaja zanj v klasičnih oblikah preseženo. Možnost stvarne skupnosti ljudi izpodbija utemeljenost ideološke skupnosti. S tem se spreminja vsebina in način družbene angažiranosti. Presega se posredno politično angažiranje in se uveljavlja aktivnost v proizvodnem sodelovanju in v medčloveških odnosih. Družbeno in politično združevanje dobiva v razmerah institualizacije samoupravne družbe vidik višje stopnje integracije z izrazitimi funkcionalnimi obeležji. Trenutno je še popolnoma neproučeno.

Socialne kvalitete mladega človeka se v teh pogojih ne grade v procesu ideoloških konfrontacij, temveč v skupnem oblikovanju in uresničevanju zamisli in idej v proizvodnji in v družbeni praksi. Odprtost in njegova pluralistična naravnanost v odnosu do soljudi, se kaže tudi v odnosu do sveta sploh in tvori osnovo produktivni individualnosti. Kljub dejstvu, da v tem smislu danes še ne moremo govoriti o dograjenih samoupravljalskih socialnih kvalitetah sodobnega mladega človeka in o njegovi podobi, lahko pa že govorimo o njegovih novih potezah. Opazne so tem bolj, čimbolj je mlad človek ustvarjalen, to pomeni proizvodno in družbeno usposobljen.

Taka usmerjenost mladih proizvajalcev pa seveda ni kvaliteta, ki bi bila dana a priori. Ustvarja se v skladu s proizvodnimi in družbenimi razmerami v posamezni delovni organizaciji. Zastarelim tehnolo-

t
Z
asnove

a
b

škim razmeram ustrezajo tudi zastareli odnosi med umskim in fizičnim delom. Umsko delo se še vedno uveljavlja preko sistema hierarhičnih položajev, ki služijo za organizacijo in nadzor še pretežno fizičnega dela. Naveden proizvodni odnos se izraža tudi v načinu delitve ustvarjalnega dohodka. Ponekod bolj, drugje manj prevladujeta dva principa: delitev po delu in delitev po položaju. Obadva sta izrazito kvantitativna. Medtem ko se s prvim meri predvsem količino dela, pa nagrajuje drugi le doseženo hierarhično stopnjo položaja posameznika. S tem postaja proizvodna funkcija nosilcev umskega in fizičnega dela tudi oblikovalec njihovega socialnega položaja, pogojevalec tehnokratskih tendenc in njihovih teoretičnih utemeljitev. Istočasno se temu ustrezno zožuje in znižuje tudi vsebina samoupravnih odnosov zgolj na kvantitativne odnose, na odnose enakosti z vsemi uravnilovskimi tendencami.

Mladi ljudje niso neprizadeti s tovrstnimi preprostimi in privlačnimi obrazci. Res pa je, da mlad človek, ki šele vstopa v proizvodno in družbeno življenje, še nima toliko objektivnih in subjektivnih možnosti in potreb, da bi se uveljavljal na nesamoupraven način. Nanj ima odločujoč vpliv stopnja razumevanja bistva nasprotji. To pa je odvisno od njegove ne strokovne in idejne usposobljenosti in od vloge sposobnosti subjektivnih sil, da povežejo samoupravna politična hotenja mladih v progresivno dejavnost celotnega kolektiva in njigovih samoupravnih odločitev. V nasprotnem primeru sprejemajo — posebno — mladi strokovnjaki dosežen hierarhičen položaj kot nadomestilo za neustrezno situacijo, in svojo žavljenjsko energijo preusmerijo v zasebniško dejavnost, jo nadoknadijo z aktivnostjo v prostem času ali pa se povezujejo z destruktivno usmerjenimi grupami mladostnikov in kompenzirajo svojo potrebo po osebni afirmaciji v skupinah. To je utrjena pot, ki spremlja socialne neuspehe. Kljub tem dejstvom samoupravni mehanizem že doslej uspeva družbeno integrirati veliko večino mladih.

Ta spoznanja nam morajo biti kot občanom, še posebno pa komunistom, trajno pred očmi v cilju razumevanja, vzpodbujanja in usmerjanja hotenj mladih proizvajalcev.

Popolno vključevanje delavca v kolektiv, preko razvite samouprave, je edina socialistična alternativa mezdno managerskim političnim težnjam v sedanji fazi našega razvoja. Te, pod krinko trenutnih socialnih razmer oz. slepe ekonomske učinkovitosti onemogočajo proces intezifikacije gospodarstva in razvijanje visoko produktivnih delovnih mest po samoupravnih poti. Samo višja stopnja poenotenja interesov delavcev z interesi delovne organizacije in širše skupnosti po načelih reforme zagotavlja perspektivo našemu družbenemu razvoju in potemtakem tudi mladini.

Družbeno-ekonomsko kratkovidna politika zapiranja vrat mladini, in še posebej izšolanim kadrom, škoduje izboljševanju položaja gospodarstva, kar popolnoma nasprotuje načelom reforme in pušča nepopravljive, škodljive posledice v zavesti in aktivnosti mladih ljudi. Ti iščejo izhod iz tega položaja tudi v ekonomski emigraciji, ki jo družbeno toleriramo, pa se zato manj ukvarjamo z njenimi negativnimi vplivi.

Ohranjanje starih kadrovskih struktur iz časov bistveno drugačnih razmer gospodarjenja ni poroštvo za hitrejše in uspešnejše premagovanje težav, istočasno pa zamegljuje perspektivo porasta zaposlovanja v prihodnosti — kot posledico večje gospodarske aktivnosti. Zavzemati se moramo za načelo, da postane sleherno delovno mesto praviloma zamenljivo. Pri uresničevanju tega v delovnih organizacijah moramo prevzeti komunisti vodilno vlogo. Mladina vidi v odprtosti vsakega delovnega mesta na podlagi kriterijev strokovnosti in uspešnosti pri delu, kakor jih postavlja reforma, perspektivo zase in gospodarski razvoj, zato se zavzema za uveljavljanje mladih na strokovnih in šole na osnovi izkušenj na vodilnih delovnih mestih. Slabosti kadrovskih služb nikakor ne opravičujejo neodgovorni odnos delovnih organizacij do zaposlovanja strokovnjakov. Rezultat tega je politika prilagajanja kadrovske strukture nizko razviti proizvodnji iz gospodarsko neupravičljivih subjektivnih razlogov in na samoupravno nesprejemljiv način odločanje vplivnih skupin. Proces reelekcije bo pokazal pozitivne tendence v smeri večjega upoštevanja principa strokovnosti in izobrazbe le ob večji zavzetosti zavestnih sil, še posebej komunistov na vseh nivojih.

Zapostavljanje kadrov, posebno mladih, dobiva del svojega odraza tudi v njihovi neustrezni razmestitvi, neracionalnem izkoriščanju njihovega znanja in v neustreznih materialnih in moralno-političnih vzpodbudah. Mladi, ki poznajo svoje sposobnosti, se ne boje strogih in objektivnih meril za delitev po delu, morali pa bi se zanje bolj organizirano boriti. Ta merila morajo istočasno veljati za vsa delovna mesta. Prav v režijski »uravnilovki« plač po formalnih kriterijih ... tičé realne možnosti neupravičenega pridobivanja materialnih sredstev. V dani situaciji — relativno uveljavljenih privilegijev — del mladih strokovnjakov oportuno pristaja na te pozicije, del nekvalificirane, ali nižje kvalificirane mlade delovne sile pa zagovarja načelo uravnilovke kot primitiven, spontan ugovor zoper nepravilnosti pri nagrajevanju. Ti, v praksi neredki skrajnosti, sta odraz pasivne vloge mladih proizvajalcev v delovnih skupnostih.

Oblikam funkcionalnega izobraževanja za usposabljanje aktivnega samoupravno-političnega angažiranja mladih delavcev moramo pri vstopu mladih v delovno organizacijo posvetiti veliko večjo pozornost. Izobraževanje kakor tudi vse oblike strokovnega izpopolnjevanja delavcev je treba pospešeno razviti in tesneje vezati na redne šolske izobraževalne programe. To je pot, ki bo omogočila tudi priučeni delovni sili, da bo postala aktivni faktor v politiki delovne organizacije z vplivanjem in sodelovanjem pri samoupravnem odločanju.

Perspektiva kmečke mladine v pogojih reforme

Proces gospodarske reforme onemogoča neracionalno, ekstenzivno zaposlovanje v sekundarni ekonomski dejavnosti. Istočasno še niso zadosti povečane potrebe po delovni sili v terciarni dejavnosti. Gospodarske reforma je zajezila priliv prebivalstva iz vasi v mesta. V zadnjih letih pred reformo so izrazito tvorili emigracijski tok mladi ljudje. Njihov sedanji pritisk na ekonomsko prenaseljeno vas se je povečal. Delno ga lajša srednje in visoko šolanje kmečke mladine, ki se praviloma ne vrača v okolje prejšnjega življenja. V zadnjih letih je zelo narasla ekonomska emigracija, ki ji je glavni vir kmečka mladina — rešena šolske obveznosti — ter še vedno prisotno zaposlovanje na nekaterih gospodarskih področjih.

Življenjsko pomembno vprašanje kmečke mladine je zato vprašanje njihove perspektive, posebno ti stega, vedno večjega dela mladine, ki ostaja doma, zajet v dano ekonomsko socialno strukturo. Zaradi zaostalih razmer in odnosov na vasi ter neadekvatnega družbenega vrednotenja privatnega sektorja kmetijstva v preteklosti, mladina čuti svojo vezanost na dom — v nuji obstoječih ekonomskih razmer — kot udarec svojim življenjskim težnjam in željam.

Moderna kmetijska proizvodnja zahteva sposobne delavce. Kmečka mladina, ki ne nadaljuje šolanja, pa je najslabše izobražen del mlade populacije. Podeželske šole so praviloma manj kvalitetne in odnos do šolanja je slabši kot v mestu. Ker smo z reformo že dali možnosti nabave in uporabe mehanizacije in agrotehničnih ukrepov, se je pomen subjektivnega faktorja, to je kmeta — proizvajalca, njegovega znanja, strokovnosti in odločitev zelo povečal. Mladi kmetovalci, zajeti v doslej minimalne oblike splošno strokovnega izpopolnjevanja, lahko postanejo nosilci dolgoročnih razvojnih programov v kmetijstvu in realizatorji večje produktivnosti celotne kmetijske proizvodnje ne glede na trenutno lastništvo zemlje, vendar pospešeno samo z dograditvijo ustreznih usmeritev v izobraževanju mladih kmetovalcev, ki ostajajo doma. Samo s tem bi se njihove težnje usmerjevalno uskladile z dolgoročnim procesom po družbljanja proizvodnje, kar se v sedanji fazi kaže predvsem v kooperaciji in povezovanju privatnih in družbenih zemljišč v organsko povezane družbene proizvodne komplekse.

Življenjska prosperiteta se torej odpira kmečki mladini, ki ostaja doma, le preko spreminjanja odnosov na vasi v duhu uveljavljajočih se zahtev reforme po intenzifikaciji in modernizaciji privatne kmečke proizvodnje in njene blagovnotržne usmeritve. Toda tudi za to jo je treba sistematično usposabljati. Proces preobrazbe kmetijstva v smeri podružbljanja proizvodnje posega v obstoječe še tradicionalne lastninske razmere in miselnost, kar zavira njegovo pospešeno uresničevanje. Kmetijska politika se zato mora opreti tudi na mladino, ko se opira na napredne družbene elemente podeželja. Mladina si želi sprememb v proizvodnji in odnosih in jih tudi pomaga izvajati, ker je to pot njenih realnih življenjskih perspektiv. Možnosti sprememb po obsegu in kvaliteti pa so pogojene z ekonomsko-socialno raznolikostjo širših in ožjih kmetijskih predelov. Na naprednih kmetijskih področjih predstavlja mladina važen faktor moderne proizvodnje in povezave z družbenim sektorjem. Obsežnejših, močno zaostalih kmetijskih sredin pa ne more sama preseči. V povezavi z družbenimi kmetijskimi organizacijami, ostalimi akterji kmetijske politike in organiziranimi družbenimi silami — poudarjamo — pa se možnosti preseganja zastarele kmetijske strukture precej oziroma celo odločujoče lahko povečujejo.

Usmerjenost Zveze mladine

Organizacija mladih — Zveza mladine — s svojo politično dejavnostjo uresničuje družbene smotre, ki jih je sprejela s svojim programom v ustvarjalni povezavi s programom in dokumenti Zveze komunistov Slovenije. V današnjih pogojih omogoča mladim ljudem, da postanejo subjekti v procesu lastne socializacije s tem, da v aktivnem družbeno-političnem življenju uresničujejo socialistične težnje, jih povezujejo v svoji lastni izobraževalni, vzgojni in proizvodni praksi, bogatijo svoja socialna izkustva ter se tako sami neposredno oblikujejo. To je možno le na način, da organiziranost in organizacije mladih ustrezajo tako mladini kot tudi obstoječim programsko političnim potrebam družbe. V tem smislu Zveza mladine skupaj z Zvezo komunistov ustvarja pogoje za oblikovanja naprednih stališč med mladimi ljudmi, jih organizira in usmerja, da jih uveljavljajo v samoupravljanju. V taki aktivnosti se idejno in politično oblikujejo tudi posamezniki in skupine mladih ljudi, za katere je ZK zainteresirana, da jih vključi v svoje vrste.

Zahteve gospodarske in družbene reforme z vidika trasiranih poti v razvoju samoupravno političnih odnosov poudarjajo vlogo in naloge Zveze mladine kot samostojne politične organizacije. V tovrstnih prizadevanjih jo je v zadnjem času omejevala nerazčiščena politična koncepcija, toga organizacijska struktura in ne dovolj uveljavljena avtonomna družbena pozicija. Omenjene omejitve so se izražale tudi v delovanju Zveze komunistov pred reorganizacijo zaradi njene tesne povezave in ugrajenosti v oblastno politično in samoupravno politično strukturo družbe. Nove vsebinske opredelitve v delovanju Zveze mladine nakazujejo, da se bo uveljavila kot sredstvo političnega vpliva mladine na njihov delovni in življenjski položaj in na tokove družbenih gibanj.

Zveza komunistov je zainteresirana, da se Zveza mladine hitreje demokratizira in reorganizira. Zato moramo konkretno podpreti napredne tokove v Zvezi mladine. Ta podpora bo učinkovita, če ne bo samo načelna, ampak se bo izražala v zavzetejšem delovanju mladih komunistov, kot sestavnem delu gibanja mladih in v širšem delovanju starejših komunistov med mladino.

Politično akcijo Zveze je mogoče razumeti samo kot sprožanje in samokristaliziranje moralnega, idejnega, političnega in organizacijskega jedra mlade generacije z vsemi elementi samovzgoje. Izhajamo iz spoznanja, da so vse starejše generacije kot tudi njena idejna in politična jedra relativno obremenjene s kontinuiteto idejnosti in političnosti, uveljavljene v dosedanjem delu. V sebi nosijo elemente vzgoje — tudi politične in idejne vzgoje po svoji podobi. Zato je naše načelo kolektivne samovzgoje mladih in sodelovanje starejših komunistov v krogu mladine le na osnovi stvarne avtoritete, avtoritete duhovne moči, pravilnega doziranja v prenašanju izkušenj, ne pa ustvarjanje vročičnih situacij in idejnega in političnega povračanja mladine, ki tendenčno prehaja na generacijske osnove.

Zveza mladine utemeljuje svoj koncept delovanja v pogojih popolne orientacije subjektivnih sil za razvoj samoupravnih družbenih odnosov. Stališča, ki jih mladi sprejemajo, upoštevajoč pri tem lastni položaj, starostne psihološke karakteristike, svojstven svet vrednot in interese ter splošne družbene potrebe, mladinska organizacija uveljavlja predvsem z usmerjanjem svojih članov v to, da svoja stališča in stališča organizacije z argumenti zagovarjajo in se zanje borijo v samoupravnih organih na najrazličnejših ravneh. S tem Zveza mladine ne gradi politične akcije na hierarhični lestvici formalnih samoupravnih in še obstoječih hierarhičnih političnih odnosih, ampak na individualnem angažiranju mladincev in njihovem povezovanju v samoupravno politične akcije.

Zveza mladine mora biti sredstvo političnega vpliva mladine na njihov delovni in življenjski položaj in na tokove družbenih gibanj, kakor tudi sredstvo lastnega političnega vpliva na mladino. Odnos ZK do ZM mora temeljiti na enakopravnosti in medsebojnem sodelovanju, ne pa na hierarhični ali celo transmisijski osnovi. Vodilno idejno vlogo lahko Zveza komunistov v ZM uveljavlja le z močjo stališč in argumentov in z neposrednim delom ter zgledih mladih komunistov v mladinski organizaciji.

Odločno se je potrebno upreti stališču, da je potrebno organiziranje mladine spremeniti tako, da se bo mladina zbirala in združevala le na interesnih dejavnostih in da takšna diferencirana in raznovrstna organizacija lahko zamenja oz. nadomesti politično organiziranje mladine. S tem bi pozabili na realno prisoten političen interes mladine za reševanje svojega družbenega položaja in bi se v precejšnji meri odrekli tudi ustvarjalni politični vlogi mladine.

V tem smislu moramo komunisti podpreti vse tiste mladince, še posebno iz vodstev Zveze mladine, ki ne podcenjujejo funkcijo samostojne politične zveze mladih. Zveza mladine je lahko politična le tedaj, če se vsakodnevno nanaša na življenjski položaj mladine in na politične in idejne tokove, skratka, če se nanaša na politiko. Perspektiva organizacije je v zastavljanju avtonomnih stališč ob bistvenih družbenih vprašanjih — posebno v interesu mladih. To pa je seveda možno le s še potrebno graditvijo — v reformnih pogojih novih vidikov — ideološke, politične in organizacijske osnove organizacije.

Zveza komunistov je še posebej zainteresirana za tiste oblike dela Zveze mladine, kjer se politično in idejno oblikujejo najnaprednejši mladi ljudje (marksistični krožki, klubi OZN, vodstva ZM ipd.). Zato moramo te oblike dela podpirati in jim pri delu neposredno pomagati.

Posebej pomemben del delovanja Zveze mladine je sodelovanje pri reševanju življenjskih problemov mladih. Ti problemi (šolanje, zaposlovanje ipd.) so hkrati družbeni problemi, zato je potrebno podpreti prizadevanja Zveze mladine in drugih družbenih dejavnikov, da se ta vprašanja ustrezneje rešujejo.

Pomemben del dejavnosti Zveze mladine in specializiranih organizacij poteka na raznih interesnih področjih. Pri vrednotenju teh dejavnosti izhaja Zveza mladine iz spoznanja, da tudi v tej dejavnosti oblikuje mlad človek svojo osebnost in svoje specifične kvalitete — med drugim predvsem pozitiven odnos do družbenega dela. Zato ne smemo dopustiti, da bi se te dejavnosti izrodile v minimalno samozadostnost. Potrebno je, da se v njih komunisti delovno uveljavljajo in da se nenehno krepe samoupravni in vzgojni elementi v teh dejavnostih. Zveza komunistov ocenjuje delo občanov, posebno pa komunistov med mladino kot izredno pomembno dejavnost, zato se zavzema za temu ustrezno družbeno vrednotenje vseh onih, ki svoje znanje, sposobnosti, izkušnje in prosti čas posvečajo med mladimi.

Mladi in Zveza komunistov

Iz naslova razbran odnos predvsem zajema misel o revolucionarni kontinuiteti družbenega razvoja — tako po nosilcih in idejah kot po metodah in rešitvah. Zveza komunistov je še vedno posebno zainteresirana, da mladi rod z njenimi najboljšimi močmi neguje v svojih vrstah in ga idejno in politično usposablja za samoupravno odločanje in za politizacijo celotne samoupravne strukture in odnosov v slovenski družbi. To pa je istočasno najglobljі interes vseh mladih.

Trenutno je v vrstah Zveze komunistov relativno malo mladih ljudi. V veliki meri je to posledica dosedanjih zaostrenih dilem o trasiranju nadaljnje usmeritve jugoslovanskega družbenega razvoja. Te dileme so bile — razumljivo — posebno ostre v Zvezi komunistov. V tem času je mladina polagala svoj zrelostni izpit v življenju, kar je posebnega pomena, ko Zveza komunistov oblikuje nove kriterije za trajno pomlajevanje svojih vrst. Samoupravne skupnosti mladih, Zveza mladine in druge družbeno-politične organizacije v zadnjem obdobju usmerjajo posebno pozornost kandidiranju najboljših članov Zveze mladine, ki želijo združiti znanje, delo in voljo s politično smelostjo in odgovornostjo za negovanje in uresničevanje socialističnih načel v svojem življenju, doma in v svetu.

Že nekaj let se komunisti borimo in vrednotimo v teoriji in praksi temeljna vprašanja socialističnega razvoja. Iz teh razlogov je bilo v praksi — kratkoročno — relativno zanemarjeno vprašanje mladih, istočasno pa je prav mladina na strani politike Zveze komunistov pokazala veliko odgovornost za dosledno uresničevanje reforme. To je bilo popolnoma v skladu s pričakovanjem Zveze komunistov, zato sodimo, da mora dobiti mladina v novih pogojih ustrezen vpliv tako na samoupravno politiko kot tudi na politiko Zveze komunistov v smeri poglabljanja samoupravno politične strukture slovenske in jugoslovanske družbe.

Ivan HVALA

OSNUTEK STATISTIČNE DOKUMENTACIJE ZA TEZE

(Dokumentacija še ni popolna, zato tudi ni vgrajena v tekst)

TABELA 1:

Število mladih od 14—25 leta v SRS po popisu prebivalstva v letu 1961

15—19 let	122.954
20—24 let	124.885
Skupaj:	247.839 mladih od 15—24 leta

TABELA 1 a:

Število mladih od 15—25 leta starosti po osemletki

Skupaj	280.000
že zaposlenih	125.000
nezaposlenih (čakajočih na zaposlitev)	15.000
zaposlenih doma na kmetijah	15.000
na šolah II. stopnje	60.000
na višjih in visokih šolah	15.000

Ostali so še v osemletki, na odsluženju kadrovskega roka, v inozemstvu in podobno

TABELA 2:

Mladi v organih samoupravljanja

— **Gospodarske organizacije**

V delavskih svetih gospodarskih organizacij je 29.607 oseb, mladih 4771 ali 16,1 odst., žensk 9220 ali 31,1 odst.

V upravnih odborih gospodarskih organizacij je 9391 oseb, mladih 739 ali 7,8 odst., žensk 2042 ali 21,7 odst.

V delavskih svetih in upravnih odborih je skupno 38.998 oseb, mladih 5510 ali 14,1 odst., žensk 11.262 ali 28,1 odst.

— **V zadružnih svetih** kmetijskih zadrug je 2254 oseb, mladih 122 ali 5,4 odst., žensk 251 ali 11,1 odst.

— **V upravnih odborih KZ** je 700 članov, mladih 24 ali 3,4 odst., žensk 44 ali 6.3 odst.

— **V zavodih družbenih služb** je 22.223 članov svetov delovnih skupnosti: mladih 2735 ali 12,3 odst., žensk 12.521 ali 56.3 odst.

V UO svetov delovnih skupnosti je 4847 oseb, mladih 440 ali 9,1 odst., žensk 2623 ali 54,1 odst.

— **V svetih krajevnih skupnosti** je 10.568 članov, mladih 439 ali 4,1 odst., žensk 1158 ali 11 odst.

V organih samoupravljanja v gospodarstvu, družbenih službah in krajevnih skupnostih je 79.590 oseb, od tega mladih 9270 ali 11.6 odst. ali 7.4 odst. od zaposlene mladine, žensk 27.859 ali 35 odst.

V upravnih odborih pa je 14.938 oseb, mladih 1203 ali 8,1 odst. ali 0,9 odst. od zaposlene mladine.

TABELA 3:

Zaposleni po šolski izobrazbi v gospodarskih in negospodarskih dejavnostih

14.633	fakulteta	2,9 odst.
891	visoka šola	0,2 odst.
566	umetniške akademije	0,1 odst.
8.355	višje šole	1,7 odst.
150.997	šole II. stopnje (poklicne vajenske)	30.5 odst.
129.601	osnovna šola	26,2 odst.
177.345	nedokončana osnovna šola	35,8 odst.
12.462	brez šole ali z dokončanimi 3. razredi osnovne šole	2,6 odst.
494.860	vseh	100,0 odst.

V gospodarstvu je zaposlenih 421.924 oseb. Od tega 5905 oseb s fakultetno izobrazbo ali 1,4 odst. od vseh zaposlenih.

TABELA 4:

Zavodi za mladino

mladinskih domov	2	oskrbovancev	92
dijaški domovi	29	oskrbovancev	5.382
domovi za učence poklicnih šol	38	oskrbovancev	5.265
študentski domovi	9	oskrbovancev	3.037
S k u p a j :	78	oskrbovancev	13.776

Na šolah II. stopnje in vajenskih ter drugih šolah je 61.582 mladih, v domovih jih je 10.647 ali 17,2 odst. **Na višjih in visokih šolah** je 15.682 študentov, v študentskih domovih 3037 ali 19,4 odst.

TABELA 5:

Pregled osipa na ljubljanski univerzi

Podatki še niso znani.

TABELA 6:

Mladi in brezposelnost

a) **delež mladine med brezposelnimi**

Leto	Vsi brezpos.	Od teh v starosti: do 18 let	18—25 let
1958/XII	8.741	1.817	2.471
	100,0	20,8	28,3
1959/XII	10.005	2.347	2.679
	100,0	23,5	26,8
1960/XII	8.108	1.412	2.025
	100,0	17,4	25,0
1961/XII	9.169	1.586	2.361
	100,0	17,3	25,7
1962/XII	11.146	2.044	2.686
		18,3	24,1
1963/XII	8.061	1.535	1.464
		19,0	18,2
1964/XII	7.958	1.793	1.804
		22,5	22,7
1965/XII	13.252	3.239	3.255
		24,4	24,6
1966/XII	13.663	3.311	2.986
		24,2	21,9
1967/VI	13.245	3.183	3.387
		24,0	25,6
1967/XI	17.742		

b) **obseg registrirane brezposelnosti pri KZZD**

leto 1964	7.749	(v primerjavi z zaposlenimi)	1.42 odst.
leto 1965	9.470	(v primerjavi z zaposlenimi)	1,70 odst.
leto 1966	12.004	(v primerjavi z zaposlenimi)	2,32 odst.
leto 1967	14.304	(v primerjavi z zaposlenimi)	2,64 odst.

Podatki kažejo tendenco stalnega naraščanja brezposelnosti.

c) **Starostna struktura brezposelnih**

Vsi	100
do 17 let	37,0
do 26 let	67,8
ostali	32,2

d) **Delež mladih do 26 leta starosti med brezposelnimi, ki so prijavljeni na zavodih za zaposlovanje**

leta 1964	2.479 oseb
leta 1965	3.181 oseb
leta 1966	4.889 oseb
leta 1967 (do avgusta)	8.059 oseb

ali 54,2 odst. od vseh registriranih brezposelnih. Delež mladih med brezposelnimi narašča in breme brezposelnosti skoraj v celoti pada na ramena mladih, ki iščejo prvo zaposlitev.

TABELA 7:

Kvalifikacijska struktura nezaposlenih

Vsi	100
Visoko in višje strokovni	5,8
srednje strokovni	11,5
s poklicno šolo	23,0
Priučeni in nekvalificirani	59,7

TABELA 7 a:

Kvalifikacijska struktura zaposlenih od 15—25 leta

Skupaj	124.265	— 100	odst.
a) priučeni	67.785	— 54,5	odst.
b) nižja strok. izobrazba	38.151	— 30,7	odst.
c) srednja strok. izobrazba	14.328	— 11,5	odst.
d) višja in visoka	4.001	— 3,3	odst.

TABELA 8:

Štipendisti delovnih organizacij (30. 9. 1966)

gospodarska dejavnost	12.376	ali 82	odst.
negospodarska dejavnost	2.719	ali 18	odst.
S k u p a j :	15.095	ali 100	odst.
na fakultetah	2.875	ali 19	odst.
na visokih šolah	177	ali 1,2	odst.
na višjih šolah	1.145	ali 7,6	odst.
na srednjih šolah	4.810	ali 31,9	odst.
na šolah za visokokvalif. del.	300	ali 2	odst.
na šolah za kvalif. delavce	5.477	ali 36,3	odst.
na drugih šolah	311	ali 2	odst.

Na višjih in visokih šolah je 15 095 študentov, od tega 4197 štipendistov ali 27,8 odst.

Na šolah II. stopnje, vajenskih in drugih je 61.582 mladih od tega 10.898 štipendistov ali 17,7 odst.

TABELA 9:

Osnovno-šolska izobrazba priučene mladine

22,3 odst. uspešno končalo	8 razredov osnovne šole
27,1 odst. ima	7 razredov osnovne šole
50,6 odst. ima	6 razredov osnovne šole

TABELA 11:

Članstvo ZKS v zadnjih šestih letih

Statistični podatki o članstvu ZKS v zadnjih 6 letih opozarjajo na tendenco o zmanjševanju zastopanosti mladih v vrstah ZK in staranje organizacije. Najmočnejše so zastopane starostne skupine med 26 in 55 leti, starostna skupina nad 55 let se je v zadnjih šestih letih skoraj podvojila (od 3924 v letu 1960 na 6149 v letu 1966). Odnos med člani ZK, starimi do 25 let in celokupnim članstvom ZK je naslednji:

člani	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966
skupaj	70443	71408	69769	70084	71104	71128	69479
do 25 let	12605	12174	10611	9216	8245	7412	6063

TABELA 12:

Potek sprejemanja članov v ZK starih do 25 let v letih 1960 do 1967 (prvo polletje)

sprejetih	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967
skupaj	6389	3999	1834	2547	2346	2464	1309	788
do 25 let	3569	1935	995	1355	1217	1364	780	580

TABELA 13:

Motivi za vstop v Zvezo komunistov
Kriteriji za sprejem novih članov

Zanimivo skalo motivov nam nudi tudi anketa centra za raziskovanje javnega mnenja pri VŠPV v Ljubljani o »Stališčih in političnih aktivnostih članov ZKS v zvezi s temeljnimi in aktualnimi idejnimi vprašanji«. Na vprašanje: »Naštejte glavne razloge, zaradi katerih ste vstopili v Zvezo komunistov«. — so dobili naslednjo skalo (izločili so samo skupino do 25 let starih anketirancev — članov ZK):

1. Zaradi boja za enakopravnost
2. Ker sem cenil človeške vrline komunistov
3. Zaradi boja proti birokraciji
4. Da bi več prispeval k ustvarjanju novih odnosov
5. Zaradi boja proti okupatorju
6. Zaradi mednarodne politike ZK
7. Zaradi nagovarjanja članov, napredna družina
8. Zaradi svetovnega nazora komunistov
9. Zaradi večjega ugleda, da bi pridobil znanje
10. Zaradi večje možnosti napredovanja v službi
11. Da bi dobil družbeni položaj, funkcijo

Na vprašanje: »Kateri kriteriji bi morali biti zlasti pomembni za sprejem novih članov?« — so bili naslednji odgovori:

1. Poštenost, tovarištvo, moralne kvalitete
2. Aktivnost
3. Politična razgledanost
4. Dobro delo na delovnem mestu
5. Razčiščen odnos do religije
6. Dobro poznavanje gospodarske problematike
7. Šolska izobrazba, strokovno znanje
8. Prednost neposrednim proizvajalcem
9. Govorniška sposobnost
10. Druga merila

TABELA 14:

Ovire za vključevanje novih članov v Zvezo komunistov

Raziskava centra za raziskovanje javnega mnenja pri VŠPV nas tudi v tem primeru opozarja na nekatere probleme. **Na vprašanje: »Kaj predvsem ovira vključevanje novih članov« — so bili naslednji odgovori:**

1. ZK nima več takega ugleda in zaupanja
2. Organizacija ne skrbi dovolj za sprejem
3. Razmere v OO ne privlačujejo
4. Zaradi malodušja
5. Zaradi visoke članarine
6. Ni zanimanja, razen za delitev dohodka
7. Nekateri se bojijo obveznosti in obremenitev
8. Pomisleki starejših članov do mlajših
9. Ljudje so bolj pripravljeni za samoupravne organe
10. Drugi razlogi

TABELA 15:

Vzroki izstopov in izključitev iz Zveze komunistov

Od leta 1960 do konca prvega polletja 1967 je prenehalo članstvo v ZK zaradi črtanja in evidence izstopov ali smrti:

	skupaj	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967
črtani	8348	155	902	1665	1492	1174	—	—	—
izstop	3772	276	—	—	—	—	1112	1434	724

TABELA 16:

Starostni sestav izključenih iz ZK

starost	1965	1966	%
skupaj	1298	1266	100
do 25 let	236	174	14
od 26 do 40 let	789	797	63
od 41 in več let	273	295	23

TABELA 17:

Delež dijakov in študentov v članstvu ZK Slovenije

Stanje	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966
Štev. članov	70443	71408	69769	70084	71104	71128	69475
Študenti in dijaki	4347	3696	2950	2674	2547	2442	2152

TABELA 18:

Člani ZK po letih starosti

Stanje	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966
Skupaj	70443	71408	69769	70084	71104	71128	69475
do 25 let	12605	12174	10611	9216	8245	7412	6063
26 do 40 let	38868	39309	37981	37813	37503	36334	34853
41 do 55 let	15046	15773	16782	18309	19983	21572	22410
nad 55 let	3924	4152	4395	4746	5373	5810	6149

TABELA 19:

Člani ZK po letih sprejema v ZKJ

Stanje	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966
Skupaj	ni podatkov				71104	71128	69475
do 1940					369	337	353
od 1941 do 1944					7564	7521	7497
od 1945 do 1948					16184	15891	15504
od 1949 do 1952					12734	12491	11968
od 1953 do 1957					7203	6927	6616
od 1958 do 1962					22838	21518	20084
od 1963 dalje					4212	6443	7453

TABELA 20:

Sprejeti člani ZK **I. poll.**

Stanje	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967
Število sprejetih	6389	3999	1834	2547	2346	2464	1309	788
Študentov in dijakov		489	262	287	365	493	318	377

KUŽNO ZNAMENJE

JOŽE OLAJ

nocturno

proti korčuli
je bila že polnoč

mimo so vozili otoki
pa da omenim še luno

nausikaa
pela si neko staro
jaz sem bingljal
z nogami čez krov
tako sem odhajal
od naju

in tiho žvečil
svojo prihodnost

to je vse
česar se spominjam
po svoji smrti

sedmina

pokopali smo opice

pravkar razmišljam
o monumentalnem nagrobniku
ker
de mortius nil nisi bene

ampak to je postransko
ker nas zanima
predvsem sedmina

čim više jih bomo povzdignili
tem bolj se bomo nasitili

lepljenka

penelopa
je zvesta svojemu prtu

jaz svojemu situ

ker me že dolgo
dolgo ne zanima več
kaj bo ostalo spodaj
samo
da primem besedo za vrat
in jo stisnem skozi
spodaj
je nekoč bil pekel
tako pa morda tam
nastaja mezga

tudi penelopa
je včasih legla
s katerim od snubcev
jaz pa zakličem
heureka
resonanca je ista

in če
zaradi pestrosti vzorca
omenim recimo še
vremensko napoved za jutri
je lepljenka uokvirjena

in lahko gremo
na popoldanski čaj

nekoliko daljša pesem

ta bo nekoliko daljša

ker moram najprej
absolutizirati nekaj stopnic
navzgor pa navzdol
da bo sprehajališče večje
da bom tod lahko naselil
svojo upokojeno desetino

pa balija z bajanico
in v ozadju postavil kulise
za pestrejšo igro
in pa da ne pozabim
hudega psa
ker ne maram firbcev
na svojem dvorišču

daljša tudi zato

ker postaja prihajanje
vse počasnejše
vse počasnejše
in ker moram
za tistih nekaj igric od včeraj
plačevati visoke davke
in gre počasi od rok
počasi od rok gre. in
imam pogosto mumps
pa raztresen sem
in ne morem
do konca speljati inventure
ker mi vrči popadajo iz rok
tako imam spet primanjklja
in moram spet začeti od A

aglo alta lega kadonai

in ko pridem do pesmi
hijene že dozore
in me mine
kredasto potrpljenje
ter ustrelim petelina na nebu
da bo konec oslarij z vero

ker je luknjasta
in piha skoznjo

posebno zdaj sredi decembra
ter tako tudi na papirju
dozori dekadenca vode

odbrenkam žalno koračnico
zarišem nov krog
in se zapeljem okrog
da capo al fine
da fine al capo

delam dolgo v noč
coda je papigin rep

ki vzbrsti dva dni
po neuspelem izkrcanju
starejši bralci se
gotovo spominjajo
globok bo stan, lepo postlan,
da gost bo mogel spati.
itd. ipd.
rekel sem
ta bo nekoliko daljša

navodila za uporabo

1. turn tören torony tiktak tiktak

2. ljubitelje tolikšno zanimanje za naše znamke izredno veseli, ker vemo, da s tem raste tudi ugled naše države in da mnogi spoznavajo z znamk našo kulturo, zgodovino, gospodarstvo in politiko.

3. Tako bogata jesen, tako bogata.
Drevje se šibi od mrtvih.
Lepa beseda lepo mesto najde.

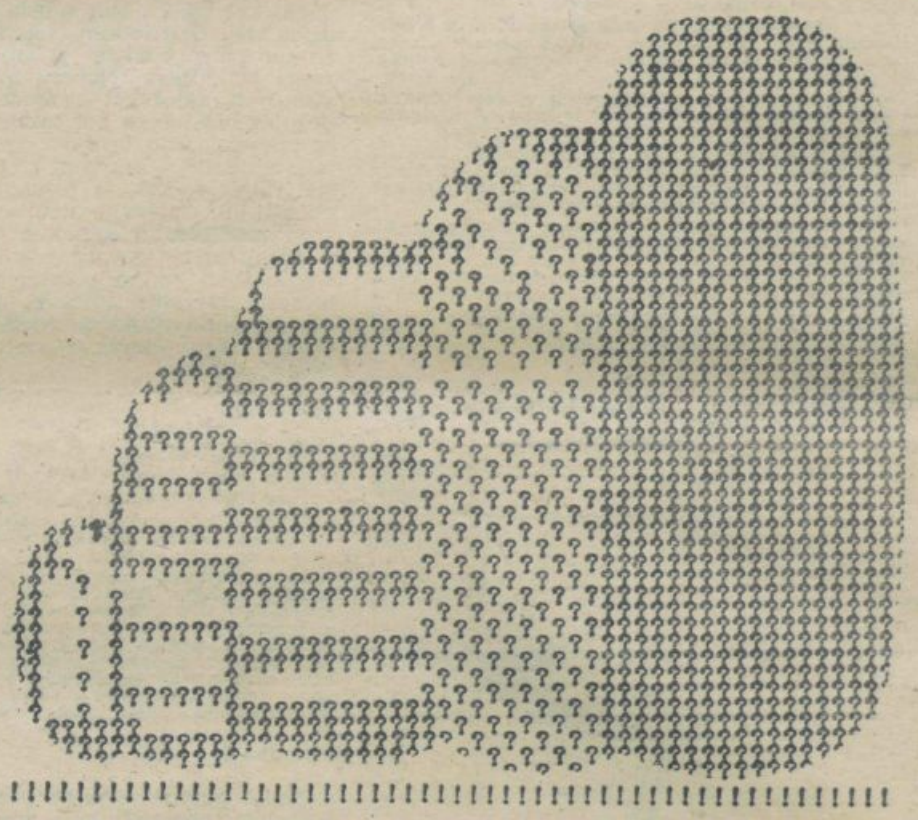

PESEM

BARD IUCUNDUS

Ko je bilo sonce v valovanju
svetlih oblakov
prikovano s toplimi žeblji
na zlati zenit
se je smehljajočemu erosu
zvilo hrbtišče
in iz njegovega prsnega koša
se je zakotalil sivi sadež
z žensko v sredici

in na boku griča so zacvetele
prve kobuljice in nezrelo grozdičje
je postalo rdeče sladko
in hrošči so dobili oklepe
nenaravnih barv

z rojstvom ženske je postala
smolnata divjina
obljubljena dežela
oranžnih oblik udobne trave

tako je zemlja zadišala
po topljenem maslu in
vročem mleku v višnjevih vrčih
in dim toplih ognjišč
je ovil nebo in ga zlepil v
posukani strop stare lesenjače

tako se je vpelo telo ženske
kot večni steber
med močvirja in nebesne
modrine svetega lukeža
vpelo se je v veje drevesa
hrušk in granatnih jabolk
telo ženske najtanjša pesem
starih bogov
ki se rojevajo v mehkem

in iz tople megle
se je izluščil
mož z ustnatimi rokami
drhteč po trstikah in lubju
bikovsko močan je objel
topli splet žensk
belih krizantem
in že temnih lijan
in jih poljubljal s poljubi
polževe vere
in jih omamljal s kovinskimi objemi
večne zapeljivosti

bil je tesar ljubljezni
in je ustvaril iz drevesa jeseni
posteljo z rumenim pregrinjalom
poželjenja

pije voljno telo ženske
čudoviti spev življenja žil
mičic in kit
bele kože lahnih trenutkov
in upogibov komolcev
nenadnih slasti

in tako razstavlja
našminkane igrače žensk
in stika po raznobarvnih
šatuljah njenih malih laži
v opoldnevu čistosti

poglablja se v morje
globokega nebesa
čudežne sile
samo zato odvrženega
da se ga vedno išče in najde
v labirintu včasih nikoli

v očeh trebuha ženske
s palico svežega regrata

išče vznemirljivost ženske
v njeni vznemirljivosti
in lega pod njena praprotna
ljubkovanja celovitih prsi
s stolpiči temnikaste gune
ki dajejo senco
mesecu obhajila mravelj

in tako prodira v rožne
možgane malega bitja
nežnosti in številnih napak
belega papirusa zvitega
v koncu radosti jutra ki je
preprosto in majhno in obsijano
z lučjo žalujoče petrolejke

potuje v maternico svetlobe
peče krompir in prepeva
otožne pesmi njenih pastirjev
z izgubljenimi ovcami v
njihovem meketanju in topli
sapi cingljanja zvoncev ki
lebdijo in molijo rožni
mrak njenih zadovoljitev

stegna so edini kažipoti
združeni v dnevu v
ravnodušnosti neba ki
je edino največje in
najvišje
ženske nosijo na mezincih
zveličane trakove bleđe
modrosti juter samo ene
slasti ki jo je moč preljubiti
enkrat samkrat do opoldneva
življenja

ko popuste zakovice sonca

Gospodični Tanji se ves svet vrti okrog mezinca

Gospodična Tanja si je z aristokratsko kretnjo prižgala cigareto in puhnila bel oblaček dima pod razkošen lestenec; potem je vdihnila in spet izdihnila, rahlo pripra veke in presenetila z globoko filozofskim vprašanjem:

»Zanima me, kdaj in kje se bo končal razvoj človeštva?«

Ozrl sem se po veliki sobi in opazil neprijetno dejstvo, da sva v sobi sama. Torej je bilo več kot očitno, da je vprašanje letelo name. Z olajšanjem sem se spomnil tehnike protivprašanj in sem udaril:

»Gospodična, zakaj vas to sploh zanima?«

Oči so se ji razprle in malo je manjkalo, da ni požrla cigarete, kar pa se takó odlični dami nikakor ne spodobi.

»Oprostite mi malenkostno nadutost, vendar se mi zdi, da je razvoj človeštva že končan. Poti naprej ni! Sedaj se začenja padec in razkroj!«

Po teh besedah sem bil jaz na vrsti, da požrem cigareto. Za silo sem se zbral in vprašal:

»Po cem pa to sklepate? Kakšna dejstva vas navajajo k taki nenavadni ugotovitvi?«

»Lepo vas prosim, že prej sem rekla, da mi oprosite majhno nadutost. S tem sem mislila nase. Da, jaz osebno sem zgovoren primer za najvišjo točko človeškega razvoja. Lahko vam povem, da niste prvi, ki mi je rekel, da sem zaključek človeštva ... da sem utelešenje lepote, kreposti in modrosti.«

»Oprostite, gospodična, toda tega vam zares nisem rekel.«

»Z besedami ne, vendar vam to berem na očeh!«

»Velika modrost,« sem zamrmral in se nečesa domislil.

»Priznam, da lahko nek element v skupini doseže svoj popoln razvoj pred ostalimi, da prehiti splošno tendenco ... ampak Marx ...«

»Kaj pa je že spet z Marxom?« mi je ostro stopila v besedo. »Sita sem že tega Marxa. Povsod mi gonijo samó: Marx, Marx, Marx. Zagodi se celo lahko, da mi zraste čez glavo ta Marx ...«

»Torej ste prebrali vsa njegova dela?« sem jo prekinil. Noven človek me ni v življenju tako pomilovalno pogledal kot takrat gospodična Tanja.

»Niti ene knjige! Vendar sem se zaradi principa, da je treba obvladati tudi neumne misli v zgodovini človeštva, naučila tri njegove citate popolnoma na pamet. In to v originalu, se razume. Vsaj nekaj o njem je le dobro vedeti. Za vsak primer, saj veste!«

S težavo sem požrl to o Marxu in sem se hotel maščevati z zasmehom:

»Gospodična Tanja, vi torej mislite, da ste krona stvarstva v svoji najvišji fazi, bitje, dognano do popolnosti? Po vaši smrti pa bo prišlo do katastrofalne degradacije celotnega človeštva?«

Do konca presenečen sem ugotovil, da besede ni vzela kot zasmeh, ampak kot čisto resnico; zakaj vstala je, si ogrnila krznen plašč, si popravila bleščečo frizuro in odšla iz sobe. Skozi okno sem videl, kako je sedla za volan in se odpeljala. Odšla je in odpeljala se je, kakor da bi se ji ves svet vrtel okrog mezinca. Vsaj ona tako misli.

Morda pa je to celo resnica?

Sicer pa je na našo srečo Tagore zapisal: ZVEZDE SE NE SRAMUJEJO, DA SE ZDIJO KRESNICE. Za gospodično Tanjo in še premnoge pa bom obrnil to modro misel in rekel: KRESNICE SE NE SRAMUJEJO, DA SE ZDIJO ZVEZDE!

Al Bu Lus

Za primerno javno mnenje

Ob mnogih dogodkih, ki so zadnje čase tako ali drugače razburkali našo javnost, sem začutil potrebo po nekem organizmu, ki bi se poglobil v samo jedro tovrstne problematike in skušal iz analize stanja izvajati ukrepe. Zato sem včeraj ob pol petih popoldne na lastno pest ustanovil organizacijo za kontrolo in objektivno vodenje javnega mnenja. Naj vam poskusim razložiti, kako si zamišljam delovanje te organizacije.

Najprej seveda predpostavka; menim, da vsa nesoglasja v naši družbi nastajajo zaradi preveč subjektivnih mnenj naših povprečnih državljanov.

Na vsak način je pač treba dati našemu delovnemu človeku mnenje o vseh dogodkih. V današnjih razmerah res ne verjamem, da bi si lahko privoščili tak luksus, da bi si vsak posameznik sam ustvarjal lastno mnenje. Poleg tega pa je to tudi silno neekonomično, saj naš človek v prepirih s sočlovekom, v katerih skuša zagovarjati svoje mnenje, po nepotrebnem izgublja ogromno energije, ki bi jo lahko mnogo koristneje uporabil na delovnem mestu. Ta ogromen razpon, v katerem se gibajo mnenja naših državljanov, je tisto leglo, ki je počelo vseh nesporazumov in žolčnih sporov v naši javnosti. Prav tu naj bi bilo težišče delovanja moje organizacije. Ker si vsak človek ustvari lastno mnenje na podlagi objektivnih dogodkov, iz tega popolnoma logično izhaja, da je z našim sistemom obveščanja nekaj narobe. Preko komunikacijskih sredstev je treba določene dogodke v javnosti prikazovati tako, da si bo naša javnost zmožna o njih ustvariti skoraj enovito mnenje. Subjektivna mnenja se bodo morda le za kakšen nepomemben odtenek razlikovala od resnice prikazane preko komunikacijskih sredstev.

V družbenem življenju bo vse manj zastojev, prepirov in vroče krvi. Ko bomo v naših najvišjih organih sprejemali kakšna nova določila ali kaj podobnega, bo že vnaprej jasno, da je naša javnost celotni stvari naklonjena. Ko bo spet prišlo v pretres vprašanje pokojnin, bodo naši občani že obveščeni, kakšno mnenje si morajo o celotni stvari ustvariti. Veliko vlogo pa bo organizacija imela predvsem na kulturnem področju. Vse pogosteje se danes dogaja, da posamezniki v imenu kulture blatijo velike pridobitve naše družbe. Povprečen človek navadno neizkušeno nasede demagogiji in zaslepljen simpatizira z razbijaškimi elementi. To se ne bo več dogajalo, saj bo po zaslugi organizacije vsak tak avanturistični poskus že vnaprej obsojen na propad.

Organizacija bo torej neposredno krepila enotnost naše družbe. Če bomo s sodelavci krepko pljunili v roke, bo imela naša družba v vsakem trenutku situaciji primerno javno mnenje. Seveda pa je uresničitev tega visokega cilja nekoliko odvisna tudi od nas ljudi samih in naše volje, da se disciplinirano pokorimo smernicam organizacije.

Milan Smolej

Opravljanje, šušljanje namigovanje...

Dobro obveščeni krogi trdijo, da eden izmed urednikov Tribune enako dobro obvlada vožnjo z Renaultom 4 L kot tudi s Fiatom 1300 in da se na podlagi tega lahko odpove honorarjem.

x x x

Govori se, da bivši univerzitetni odbor poleg ostalih obremenitev in dela ni zanemarjal niti osnovnih državljanskih dolžnosti na področju vzdrževanja socialistične družine. Trojica srečnih funkcionarjev je v mandatni dobi rekla svoj — da.

x x x

Pravijo, da sta bila tako novi kot stari predsednik UO ob prihodu na položaj polna idealov. Stari predsednik se je profesionaliziral in izgubil ideale, novi predsednik pa je zaenkrat samo še profesionalec.

x x x

Krogi, ki so blizu novemu univerzitetnemu odboru, menijo, da je v bližnji prihodnosti pričakovati profesionalizacijo novega predsednika mednarodnega odbora. Družinske in sploh razmere pri tem nimajo nikakršne vloge, pač pa, menijo isti krogi, zelo obsežen in mednarodno delikaten delokrog.

x x

Univerzitetni sloj se vse preveč giblje znotraj samega sebe; biologi trdijo, da to vedno bolj spominja na protoplazmo. Ne zanikajo pa možnosti, da se iz tega ne bi rodila nova kvaliteta. Menda, tako se govori, so biologi preveč enostranski.

x x x

V zadnjem času se širijo govorice, da študentje laže požirajo obljube kot hrano v menzi. Hrane v menzi, tako menijo, so že vsi siti ...

x x x

Tovariši, slišijo se glasovi, da bo treba tole neresno rubriko v bližnji prihodnosti obravnavati z vso resnostjo. Vse, ki kakorkoli zaslutijo napad na svojo osebnost, prosimo, da nam pošljejo nekaj konkretnih predlogov za resnejšo konstruktivizacijo tovrstnih neresnosti.
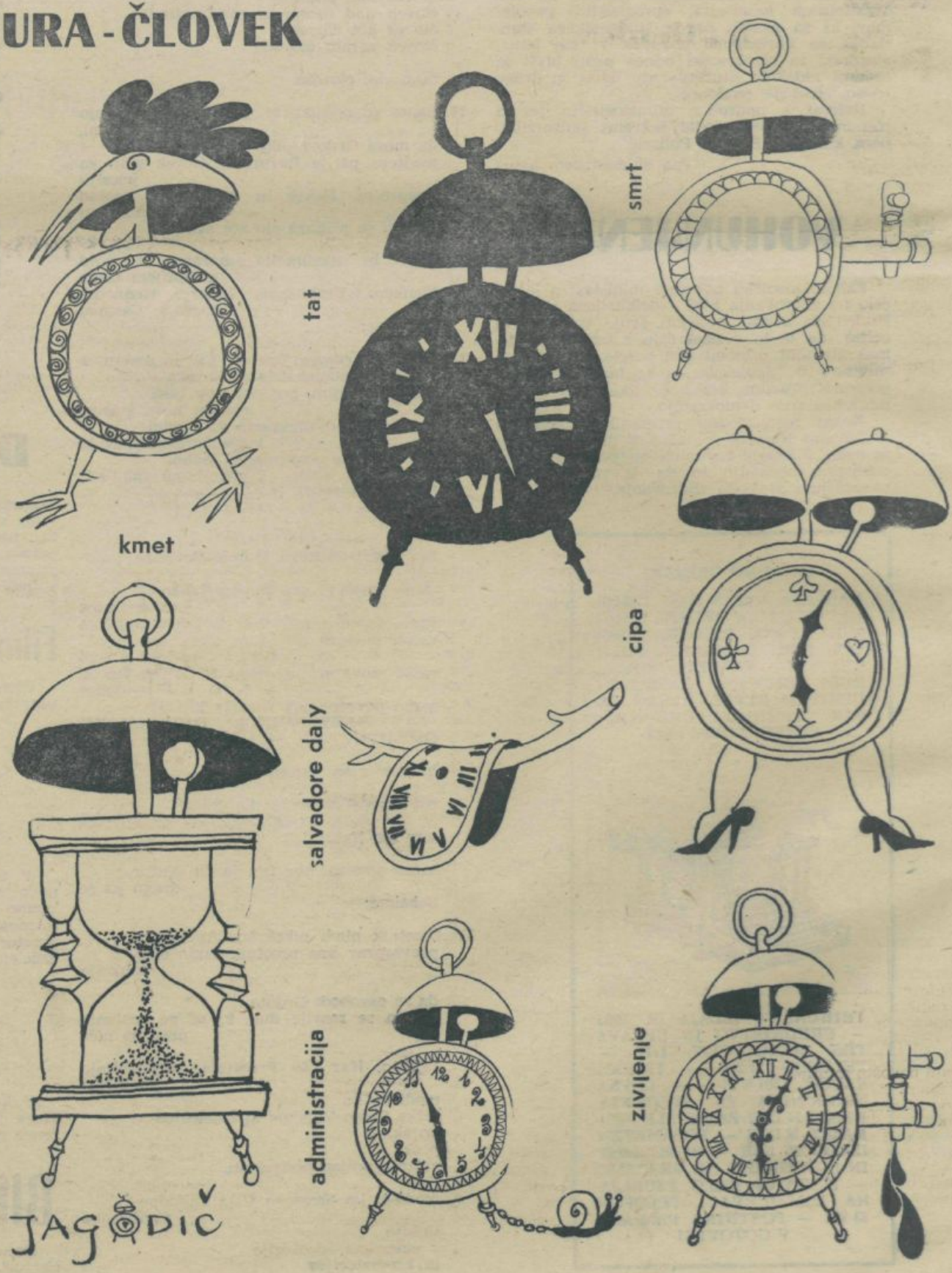
URA - ČLOVEK